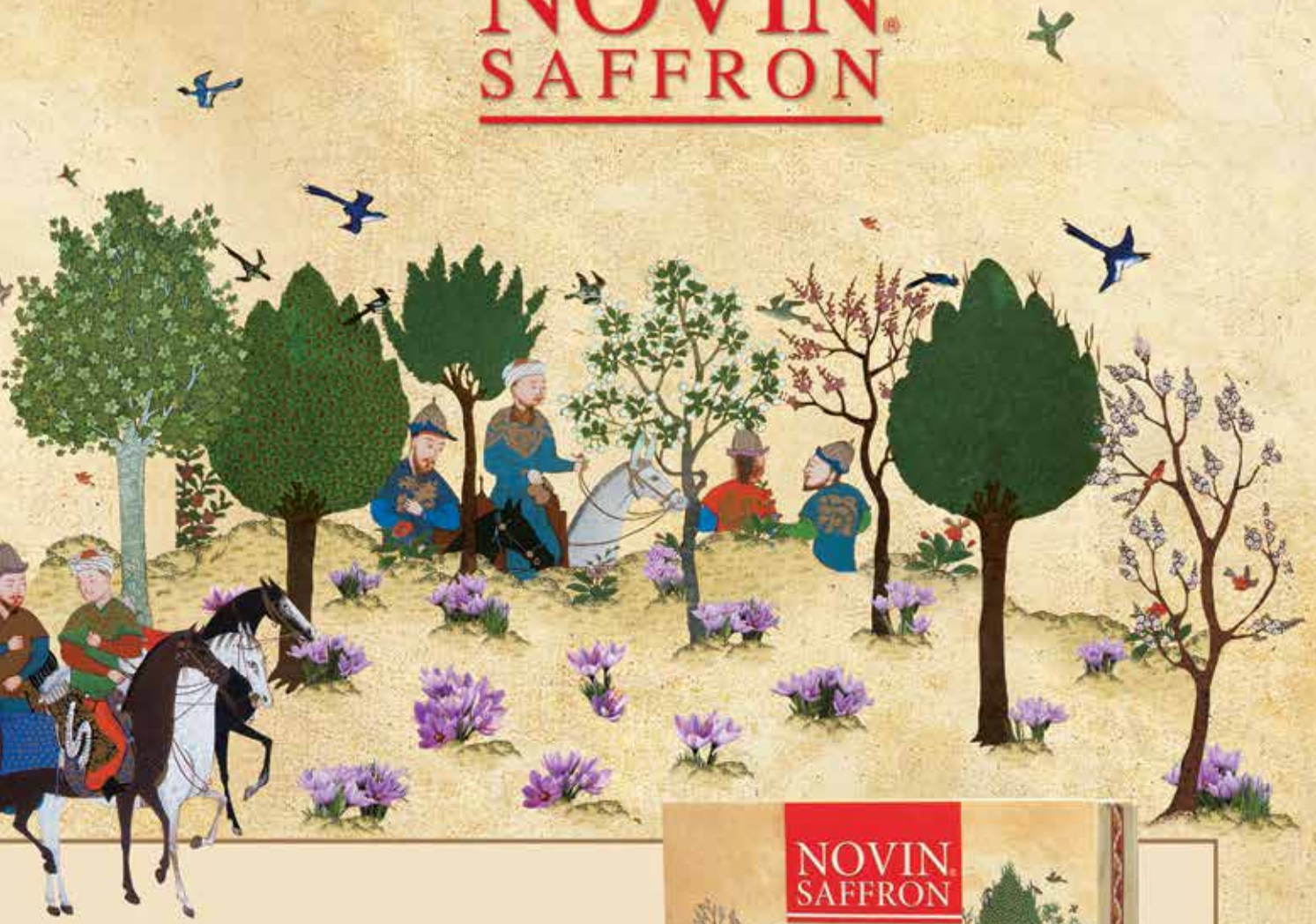

سه مانع اصلی بهبود کسب و کار

- ❖ چرا جذب سرمایه گذاری خارجی همیشه با مشکل مواجه بوده است
- ❖ سه شرط اصلی برای رونق تولید در اقتصاد ایران
- ❖ سهم صادرات خدمات فنی و مهندسی ایرانی از بازارهای جهانی
- ❖ الزامات اقتصادی و ورود به بازار افغانستان
- ❖ فرجام ترس و توهم در اقتصاد
- ❖ تولید درآمد با رونق اقامتگاه های بوم گردی

NOVIN SAFFRON

saffron@novinsaffron.com [novinsaffron](https://www.instagram.com/novinsaffron) 0912331790 [novinsaffron](https://www.linkedin.com/company/novinsaffron)

کارخانه: مشهد، شهرک صنعتی توس، نیش اندیشه ۶، پردیس نوین زعفران

تلفن: ۰۵۱-۳۲۲۵۲۱۴۷ فکس: ۰۵۱-۳۲۲۵۵۲۲۶

دفتر خدمات مشتریان تهران: اتوبان شهید چمران، پارک وی، خیابان جوانان، ابتدای خیابان ب بلاک ۱، طبقه سوم، واحد ۷

تلفن: ۲۲۰۱۵۸۰۰-۲۲۰۱۱۷۰۰-۲۲۰۱۱۸۰۰

- ۲ * یادداشت / قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار در محاق تصمیم سازی
- ۳ * سه شرط اصلی برای رونق تولید در اقتصاد ایران
- ۴ * سه مانع اصلی بهبود کسب و کار
- ۱۰ * چرا جذب سرمایه گذاری خارجی همیشه با مشکل مواجه بوده است
- ۱۲ * مسیر شکستن قفل های اقتصاد
- ۱۵ * سهم صادرات خدمات فنی و مهندسی ایرانی از بازارهای جهانی
- ۱۶ * فرجام ترس و توهم در اقتصاد
- ۱۸ * روماتیسم ملی
- ۱۹ * الزامات اقتصادی و ورود به بازار افغانستان
- ۲۰ * ۱۰ کشور پیشگام بازار تجارت الکترونیک در سال ۲۰۱۸
- ۲۲ * تولید در آمد بارونق اقامتگاه های بوم گردی
- ۲۴ * گام های بلند برای رفع مشکلات صدور مجوز های گردشگری سلامت
- ۲۶ * اصلاح نظام بانکی در سال ۱۳۹۷ چقدر پیشرفت کرد
- ۲۸ * مثلث توسعه اقتصادی طرحی از خراسان برای رونق تولید
- ۳۲ * چهار تکنیک موفق در کسب و کار آنلاین

صاحب امتیاز و مدیر مسول:
مهندس حمیدرضا شوشتریان

زیر نظر شورای نویسندگان

طراحی و صفحه آرایی:
زیبا صادقی

گروه ترجمه:
زهرا پزشکی

ویراستار:
احمد حسین زاده

عکس:
حسین نظامی

واحد بازرگانی:
تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۲۰۱۱۱

روابط عمومی:
محبوبه احمدپور

نشانی:
تهران - شریعتی - خیابان دستگردی
پلاک ۷۴
طبقه دوم - واحد ۳
تلفن: ۰۲۱-۲۲۲۲۰۹۶۱
دورنگار: ۰۲۱-۲۲۲۶۹۰۳۲
مشهد - خیابان راهنمایی - برج سلمان
طبقه ۸ - واحد ۲
تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۲۰۱۱۱

www.eghtesadasia.com
eghtesadeasia@gmail.com

چاپ: خوشه

قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار

در محاق تصمیم سازی

ثبات در اقتصاد کلان هر چند در شرایط تحریم مطالبه‌ی آسانی نیست که دولت بخواهد یا بتواند وعده آن را به بخش خصوصی دهد، اما روشن کردن مسیر راه بویژه در حوزه تسهیل فضای کسب و کار مطالبه‌ی حداقلی است که کارآفرینان را نسبت به چشم انداز چند قدمی خود امیدوار می‌سازد.

واقعیت آن است که مؤلفه‌های کسب و کار ایران در چند سال اخیر روبه نزول بوده و شرایط بحرانی تحریم‌ها نیز آن را تشدید کرده است. با این حال قانون بهبود محیط کسب و کار که به گفته‌ی رئیس اتاق ایران از سال ۸۹ تاکنون بیش از ۲۰ درصد مفاد آن اجرایی نشده، لزوماً ارتباط مستقیمی با شرایط تحریم ندارد و کندکاری آن را باید به اراده حاکمیت نسبت داد. نقطه‌ی کانونی این قانون در اختیار دولتمردانی است که باید هر چه بیشتر از دخالت‌ها در اقتصاد به نظارت روی آورند.

متأسفانه خبرهای ناخوشایند اختلاس‌ها و فسادها در حوزه‌های بانکی، اداری و بعضاً همراهی حوزه‌های قضایی این پیام را به بخش خصوصی منتقل می‌کند که بخشی از این حرکت لاکپشتی معلول فقدان اراده لازم در برخی لایه‌های میانی است. اجرای قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار که در بندهای مکرر آن به لزوم شفاف سازی، واگذاری تصدی‌ها و شریک کردن بخش خصوصی در تصمیم سازی‌ها تأکید شده، می‌تواند متضمن امنیت فضای سرمایه گذاری باشد. هر چند رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس وعده معرفی مسوولینی را که قانون را رعایت نمی‌کند به مراجع مربوطه داده، اما باید گفت آنچه که لازم است در عملیاتی کردن این قانون رعایت شود نه نظارت پراکنده که تعهد قرار گرفتن مفاد آن در نصب العین برنامه‌های سازمانی و رصد آن از سوی مراجع بالادستی است. بی تردید بخش مهمی از اجرای قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار مستلزم همکاری فراقوه‌ای و فراسازمانی است، موضوعی که مجلس می‌تواند در نظارت آن مؤثر باشد.

سه شرط اصلی برای رونق تولید در اقتصاد ایران

استفاده می‌شود. بر این اساس کشوری مانند ایران که سطح تولید پایین تری دارند خود به خود سرمایه کمتری هم برای تولید خواهد داشت. در این شرایط این کشورها می‌توانند از کشورهای دیگر سرمایه جذب کنند.

او با اشاره به سرمایه‌گذاری ضعیف در حوزه تولید در ایران ادامه داد: اگر نخواهیم از سرمایه‌گذاری خارجی استفاده کنیم و تنها از منابع داخلی بخواهیم برای افزایش تولید در کشور استفاده کنیم آنگاه رشد اقتصادی بسیار محدودی در حدود دو تا سه درصد خواهیم داشت اما باید بدانیم که این چند درصد نمی‌تواند تحولی در اقتصاد کشور ایجاد کند.

معنی با اشاره به ضرورت استفاده از تکنولوژی برای افزایش سطح تولید اضافه کرد: اگر بخواهیم تنها به تکنولوژی داخلی اکتفا کنیم ممکن است نتوانیم در همه زمینه‌ها عالی‌ترین سطح تکنولوژی را داشته باشیم بنابراین آن محصولی هم که تولید می‌کنیم به راحتی به فروش نمی‌رسد و آنگاه دولت مجبور می‌شود از تولید حمایت کند. با این حال بهترین حمایتی که از تولید می‌توان به عمل آورد ایجاد شرایطی برای افزایش پس‌انداز تولیدکنندگان و همچنین امکان ارتباط با سرمایه‌گذاران خارجی برای جذب سرمایه و همچنین تکنولوژی است.

به گزارش ایسنا، پیش از این نیز بسیاری از اقتصاددانان بر ضرورت توجه به تولید ملی برای برون‌رفت از مشکلات اقتصادی کشور تاکید کرده بودند. هدایت نقدینگی به سمت تولید، دفع موانع اداری راه‌اندازی کسب‌وکار و کاهش مالیات بر فعالیت‌های تولیدی از جمله راهکارهایی است که اقتصاددانان برای حمایت از تولید بر آن تاکید کرده‌اند.

بافزایش فشارهای اقتصادی ناشی از تحریم‌های آمریکایی، بسیاری از اقتصاددانان راهکار گریز از مشکلات اقتصادی را در توجه بیشتر به تولید ملی می‌دانند؛ در این باره یک اقتصاددان معتقد است که برای رونق تولید در کشور به سه نهاده اصلی نیروی کار، سرمایه و تکنولوژی نیاز داریم. شهرام معینی، عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان در گفتگو با ایسنا با بیان اینکه "رونق تولید" در ادبیات اقتصادی به معنای افزایش تولید و رشد اقتصادی است اظهار کرد: زمانی که رشد اقتصادی بیشتر شود به این معنا است که تولید افزایش پیدا کرده است. افزایش رشد اقتصادی برای همه کشورها هدف محسوب می‌شود چرا که در شرایط افزایش رشد اقتصادی ملت‌ها ثروت، اشتغال و رفاه بیشتری خواهند داشت.

او با بیان اینکه افزایش تولید به سه نهاده اصلی نیروی کار، سرمایه و تکنولوژی نیاز دارد، ادامه داد: هرچه نیروی کار بیشتری توأم با سرمایه و تکنولوژی پیشرفته‌تری داشته باشیم در آن صورت می‌توانیم تولید بیشتری داشته باشیم. در شرایط فعلی در کشور نیروی کار به تعداد زیادی وجود دارد اما دو شاخص سرمایه و تکنولوژی غایب است.

این اقتصاددان کمبود سرمایه در کشور را ناشی از کمبود تولید توصیف کرد و گفت: زمانی که تولید صورت می‌گیرد بخشی از درآمد آن پس‌انداز می‌شود و دوباره در فرایند تولید از آن

۳ مانع اصلی بهبود کسب و کار

یکی از مشکلات بزرگ اقتصاد ایران که سال‌هاست از سوی فعالان اقتصادی مورد نقد قرار می‌گیرد، وضعیت نامطلوب «فضای کسب و کار» در ایران است؛ شرایط به گونه‌ای است که حتی متولیان امر بهبود فضای کسب و کار نیز به نامطلوب بودن شرایط اذعان دارند و مسیر بهبود را پر چالش و سخت توصیف می‌کنند.

فضای نامطلوب کسب و کار در حالی است که بر اساس تبصره ماده ۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب سال ۹۰، وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف شده بود با همکاری دستگاه‌های اجرایی و نهادهای بین‌المللی، جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی کسب و کار را بهبود ببخشد و وضعیت اقتصادی مناسب کشور را به سرمایه‌گذاران خارجی معرفی کند.

همچنین در بند الف ماده ۲۲ قانون برنامه ششم توسعه، دولت مکلف شده در هر سال رتبه کشور را در شاخص انجام کسب و کار ۱۰ رتبه ارتقا دهد تا به کمتر از ۷۰ در پایان اجرای قانون برنامه ششم (سال ۱۴۰۰) برسد.

رهبر انقلاب نیز طی ماه‌های گذشته به دفعات بر لزوم بهبود فضای کسب و کار و رفع موانع پیش‌روی فعالان اقتصادی تأکید کرده و گفته‌اند که برای تبدیل شرایط تحریم به فرصتی برای جهش اقتصاد کشور، بهبود فضای کسب و کار ضرورتی اجتناب‌ناپذیر و یک پیش‌نیاز مهم است.

همین‌ها بهانه‌ای شد تا باعلی فیروزی، رئیس مرکز ملی مطالعات پایه و بهبود محیط کسب و کار در وزارت امور اقتصادی و دارایی درباره آخرین اقدامات این مرکز و چالش‌های موجود در مسیر بهبود فضای کسب و کار با وی به گفتگو بنشینیم. مشروح گفتگو از نظر تان می‌گذرد:

آقای فیروزی چرا رتبه ایران در شاخص‌های فضای کسب و کار ارتقای ملموسی نداشته است؟

فیروزی: رتبه ۱۲۸ ما در رده بندی جهانی، به معنای این نیست که وضعیت ما لزوماً از ۱۲۷ کشور بدتر است. دلیل کارشناسی این موضوع این است که اولاً در نماگرهای بانک جهانی تعدادی پیش‌فرض وجود دارد که بر اساس آن نمره کشورها تعیین می‌شود. اما این پیش‌فرض‌ها در واقعیت اقتصاد ایران، وجود خارجی ندارد یا مصادیق بسیار اندکی دارد.

مثلاً در بخشی از مفروضات نماگر ثبت مالکیت که برای همسان‌سازی تمامی کشورها تدوین شده، آمده است: مبنای محاسبه این نماگر با این مفروضات است که «شرکتی با مسئولیت محدود یا معادل قانونی آنکه در مناطق حومه تجاری شهر فعال است؛ شرکت صد در صد در داخل کشور و متعلق به بخش خصوصی است؛ ۵۰ کارمند دارد که همه آنها تبعه داخل هستند و فعالیت‌های تجاری عمومی انجام می‌دهد؛ ملک ارزش معادل ۵۰ درصد درآمد سرانه دارد که قیمت فروش برابر با ارزش آن است؛ به طور کامل متعلق به فروشنده است؛ هیچ وامی ندارد و در ۱۰ سال گذشته تحت مالکیت فعلی بوده است؛ عمر بنای آنبار ۱۰ سال است؛ ملک با تمام استانداردها مطابقت دارد و...»؛ چند شرکت در تهران وجود دارد که تمام این مشخصات را داشته باشد؟ این موضوع که پاسخ‌دهنده باید با در نظر گرفتن این مفروضات پاسخ دهد بحث مهمی است زیرا بعضاً نمونه واقعی این مفروضات اصلاً وجود خارجی ندارد.

در نماگرهای بانک جهانی تعدادی پیش‌فرض وجود دارد که بر اساس آن نمره کشورها تعیین می‌شود. اما این پیش‌فرض‌ها در واقعیت اقتصاد ایران، وجود خارجی ندارد یا مصادیق بسیار اندکی دارد. موضوع دوم این است که آنقدر تعداد پرسش‌شوندگان برخی از نماگرها کم است

که نمی توان به عنوان جامعه آماری علمی مورد استناد قرار داد.

یک بخش نسبتاً بزرگی از کاهش رتبه ایران و ارتقای تدریجی و کوچک امتیازهای مادر این شاخص هم درگیر این مساله است که اطلاعات درست به بانک جهانی ارائه نمی شود.

وزارت اقتصاد به عنوان هماهنگ کننده باید بجنگد که به بانک جهانی بگوید به عنوان مثال در نماگر ثبت مالکیت، مالیات نقل و انتقال روی ارزش معاملاتی است نه روی ارزش واقعی ملک، برای همین است که هزینه بالایی برای این نماگر ایجاد شده است.

چرا وزارت اقتصاد این توضیحات را به بانک جهانی ارائه نمی دهد؟

بارها وزارت اقتصاد این توضیحات را به بانک جهانی داده است اما این بانک است که می تواند این موضوع را بپذیرد یا نپذیرد و فعلاً هم خیلی از این موارد را نپذیرفته است.

البته برای امسال برنامه داریم که خرداد ماه مطالب و اطلاعات خود را به بانک جهانی ارائه دهیم و همچنین قرار است ۶ جلسه ویدئو کنفرانس با بانک جهانی داشته باشیم که با دعوت از همه دستگاه ها از عملکرد خود دفاع کنیم.

بارها وزارت اقتصاد این توضیحات را به بانک جهانی داده است اما این بانک است که می تواند این موضوع را بپذیرد یا نپذیرد و فعلاً

هم خیلی از این موارد را نپذیرفته است

موضوع دیگری که وجود دارد این است که نباید کلیه پیش فرض ها برای تمام کشورها یکسان باشد زیرا نتیجه درستی به دست نمی آید؛ به عنوان نمونه بندر جبل علی در حوزه تجارت فرامرزی معمولاً یکی از بنادر معتبر دنیاست که با سرعت زیادی تجارت را انجام می دهد، امارات متحده عربی به واسطه ارزیابی تجارت فرامرزی جبل علی رتبه ۸۹ را دارد؛ آیا این مساله به معنای این است که ۸۸ بندر بهتر از جبل علی داریم؟! من فکر می کنم سوالات، متودولوژی و پیش فرض ها نمی توانند برای همه کشورها یکسان داده شود. ایران با این وسعتی که دارد آیا همه پاسخ دهندگان با در نظر گرفتن تهران یا در نماگر تجارت فرامرزی با در نظر گرفتن بندر شهید رجایی به سوالات جواب می دهند؟

البته این موضوعات توجیهی برای رتبه ۱۲۸ نیست و ما باید برای ارتقا این رتبه تلاشمان را بیشتر کنیم.

با این مسائلی که ذکر کردید، به نظر تان شاخص دوینگ بیزنس می تواند شاخص مناسبی برای رتبه بندی کسب و کار باشد؟

بهبود فضای واقعی کسب و کار با شاخص دوینگ بیزنس (سهولت انجام کسب و کار) علی رغم اشتراکات، افتراق هایی هم دارد.

به عنوان نمونه اگر زمان تجارت فرامرزی (صادرات و واردات) را در کشور به یک روز برسانیم و مدارک مورد نیاز هم به یک مرحله برسد، آیا بهینگی و بهبود قابل ملاحظه در محیط کسب و کار واقعی می بینید؟ جواب این سوال مثبت است و باید بگویم در این صورت رتبه ما در دنیا به ۳۱ ارتقا می یابد. از این مساله تسهیل گرایانه تر هست؟

امسال برنامه داریم که خرداد ماه مطالب و اطلاعات خود را به بانک جهانی ارائه دهیم و همچنین قرار است ۶ جلسه ویدئو کنفرانس با بانک جهانی داشته باشیم که با دعوت از همه دستگاه ها از عملکرد خود دفاع کنیم

ولی با این وجود و علی رغم اینکه این شاخص یک دماسنج بین المللی برای کشورها محسوب می شود اما لزومی ندارد که اگر در یک نماگر رشد کردیم انتظار داشته باشیم تمام مشکلات آن حوزه حل شود ممکن است اصلاً آن ارتقای امتیاز یا رتبه نتواند انتظارات جامعه در خصوص بهبود واقعی محیط کسب و کار را تأمین کند.

شاخص دوینگ بیزنس مثل کنکور است، وقتی مفروضات را میدانیم، باید تمام هدف گذاری را با این مفروضات هماهنگ کنیم. اما آیا کسی که در کنکور رتبه می آورد لزوماً آدم

جدول ۱- تماگرهای سهولت انجام کسب و کار ۲۰۱۹

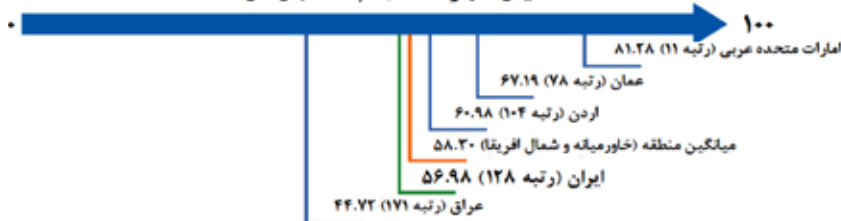
شروع کسب و کار	مراحل، زمان، هزینه، حداقل سرمایه پرداخت شده برای شروع به کار یک شرکت با مسئولیت محدود
اخذ مجوزهای ساخت	مراحل، زمان، هزینه تکمیل تمام فرایندهای ساخت یک انبار و سازوکار کنترل کیفیت و ایمنی در سیستم مجوزدهی ساخت و ساز
دسترسی به برق	مراحل، زمان و هزینه اتصال به شبکه برق، قابلیت اطمینان عرضه برق و شفافیت تعرفهها
ثبات مالکیت	مراحل، زمان و هزینه انتقال مالکیت و کیفیت سیستم مدیریت زمین
اخذ اعتبار	قوانین وثایق منقول و سیستمهای اطلاعات اعتباری
حمایت از سرمایه گذاران خرد	حقوق سهامداران خرد در معاملات با انتخابی وابسته و در حاکمیت شرکتی
پرداخت مالیات	پرداختها، زمان، نرخ مالیات کل و سهمهای اجباری برای مطابقت شرکت با تمام مقررات مالیاتی و همچنین فرایندهای پس از مالیات
تجارت فرامرزی	زمان و هزینه صادرات محصول دارای مزیت نسبی و واردات قطعات خودرو
اجرای قراردادهای	زمان و هزینه برای حل اختلاف تجاری و کیفیت فرآیندهای قضایی
ورشکستگی و پرداخت دیون	زمان، هزینه، نتیجه و نرخ بازایی ورشکستگی تجاری و قدرت چارچوب قانونی ورشکستگی
مقررات بازار کار	انعطاف پذیری قوانین و مقررات اشتغال و جنبه های کیفی شغل

جدول ۲. روند امتیاز تماگرهای ده گانه سهولت انجام کسب و کار ایران ۲۰۱۹-۲۰۱۶ (بر اساس بازنگری ۲۰۱۹)

رتبه	امتیاز		تغییر امتیاز	تغییر رتبه	
	۲۰۱۹	۲۰۱۸		۲۰۱۹	۲۰۱۸
کل	۵۶.۹۸	۵۴.۶۴	۲.۳۴ ↑	۱۲۸	۱۲۴
شروع کسب و کار	۶۷.۷۹	۶۷.۷۷	۰.۰۲ ↑	۱۷۳	۹۷
اخذ مجوزهای ساخت	۶۹.۱۱	۶۸.۵۹	۰.۵۲ ↑	۸۶	۲۵
دسترسی به برق	۶۸.۸۶	۶۸.۴۳	۰.۴۳ ↑	۱۰۸	۹۹
ثبات مالکیت	۶۳.۹۸	۶۳.۹۷	۰.۰۱ ↑	۹۰	۸۷
اخذ اعتبار	۵۰	۵۰	-	۹۹	۹۰
حمایت از سرمایه گذاران خرد	۳۳.۳۳	۳۳.۳۳	۰	۱۷۳	۱۷۰
پرداخت مالیات	۵۶.۷۸	۵۲.۶۱	۴.۱۷ ↑	۱۲۹	۱۵۰
تجارت فرامرزی	۶۶.۲	۴۷.۸۸	۱۸.۳۲ ↑	۱۲۱	۱۶۶
اجرای قراردادهای	۵۸.۲۱	۵۸.۲۱	۰	۸۹	۸۰
ورشکستگی و پرداخت دیون	۳۵.۵۷	۳۵.۵۷	۰	۱۳۱	۱۶۰

Source: Doing Business 2018 & 2019

امتیاز سهولت انجام کسب و کار ۲۰۱۹

جدول ۳. مقایسه مؤلفه های تماگر شروع کسب و کار طی سال های اخیر

مؤلفه	گزارش یازدهمین شده			گزارش یازدهمین نشده		
	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۹
رتبه	-	-	-	۱۷۳	۹۷	۱۷۳
امتیاز	۶۷/۵۹	۶۷/۷۹	۶۷/۷۷	۶۷/۷۹	۸۵/۵	۶۷/۷۹
تعداد مراحل	۱۰/۵	۱۰/۵	۱۰/۵	۱۰/۵	۸/۵	۱۰/۵
مدت زمان (روز)	۲۲/۵	۲۲/۵	۲۲/۵	۲۲/۵	۱۵/۵	۲۲/۵
هزینه (درصد از درآمد سرنه)	۲/۸	۱/۳	۱/۴	۱/۳	۱/۴	۱/۳
حداقل سرمایه (درصد از درآمد سرنه)	۰	۰	۰	۰	۰	۰

Source: Doing Business 2018 & 2019

با سوادی است؟ البته که کنکور شرط لازم است اما کافی نیست.

هر چند با راه اندازی مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار در وزارت اقتصاد سعی کردیم که با مکاتبه کردن و ارائه اطلاعات به بانک جهانی، در حوزه شاخص های بین المللی رتبه را بهبود ببخشیم اما این فقط بخشی از اهدافی است که داریم. هدف بزرگ تر بهبود ملموس محیط کسب و کار است.

مسئله بعدی مربوط به وضعیت بخش خصوصی در کشور می شود، زیرا یکی از مهم ترین مباحث مطرح شده از سوی بخش خصوصی، عدم کارایی لازم محیط کسب و کار در ایران برای شروع و توسعه فعالیت است. برنامه مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار برای حمایت از بخش خصوصی چیست؟

در مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار، معاونتی راه اندازی شده که تمرکز ویژه ای روی بحث توانمندسازی بخش خصوصی دارد و البته دبیرخانه هیأت مقررات زدایی نیز در این معاونت مستقر است.

برای توانمندسازی بخش خصوصی به ویژه کسب و کارهای کوچک و متوسط چند سیاست کلان در نظر داریم؛ ابتدا اینکه ما در وضعیت تحریم هستیم و از سوئی دیگر شعار امسال رونق تولید است. ما باید در دو حوزه بصورت همزمان برای بهبود محیط کسب و کار حرکت کنیم؛ یکی بهبود محیط کلان کسب و کار است و دیگری، بهبود محیط مربوط به کسب و کارهای دارای مزیت رقابتی. در واقع نیاز داریم از کسب و کارهایی که مزیت رقابتی دارند مثل صنعت گردشگری، کسب و کارهای فضای مجازی، استارت آپ ها، صنعت پوشاک و نساجی و ... که در شرایط فعلی می توانند به حوزه تولید و اشتغال کمک بیشتر و سریع تری بکنند حمایت بیشتری کنیم و محیط را برای آنها بهینه تر کنیم.

مادر وضعیت تحریم هستیم و از سوئی دیگر شعار امسال رونق تولید است. ما باید در دو حوزه بصورت همزمان برای بهبود محیط کسب و کار حرکت کنیم؛ یکی بهبود محیط کلان کسب و کار است و دیگری، بهبود محیط مربوط به کسب و کارهای دارای مزیت رقابتی

این کار را با ابزارهای مختلف از جمله

جدول ۴. مقایسه مؤلفه‌های نماگر شروع کسب‌وکار سال ۲۰۱۹ میلادی ایران با منطقه منا، (کشورهای OECD) و بهترین عملکرد

مؤلفه	ایران	منطقه منا	OECD	بهترین عملکرد
تعداد مراحل - مردان	۱۰	۷۲	۴۹	نیوزیلند
مدت زمان (روز) - مردان	۷۲	۲۰۵	۹۳	نیوزیلند
هزینه (درصد از درآمد سرتاها) - مردان	۱۲	۲۲۶	۲۱	اسلونی
تعداد مراحل - زنان	۱۱	۷۹	۴۹	نیوزیلند
مدت زمان (روز) - زنان	۷۳	۲۱۲	۹۳	نیوزیلند
هزینه (درصد از درآمد سرتاها) - زنان	۱۲	۲۲۶	۲۱	اسلونی
حداقل سرمایه (درصد از درآمد سرتاها)	۰	۸۱	۸۶	۱۱۷ کشور نیوزیلند

Source: Doing Business 2019

نمودار ۴. مقایسه امتیاز و رتبه ایران و کشورهای منطقه منا در نماگر شروع کسب‌وکار سال ۲۰۱۹ میلادی

در حال حاضر ۱۵۸۲ عنوان مجوز رسمی در کشور وجود دارد که اگر قرار باشد هر فعال اقتصادی فقط یک بار از هر مجوز بگیرد، در واقع باید ۱۰۵۹۸ مدرک و استعلام و پرداخت در دست داشته باشد.

هیأت مقررات زدایی تاکنون ابزار رصد و پایش عملکرد مراجع صدور مجوز را نداشته تا ببیند مصوباتش چگونه اجرا می‌شود، از این رو سامانه سام راه اندازی شد که ابزار رصد هیأت است و نقطه تسهیل صدور مجوزها محسوب می‌شود. از اول تیرماه تمام مجوزهای صنفی در سراسر کشور از طریق این سامانه صادر خواهند شد

باید اشاره کنم که استعلام برای کسب اطلاعات انجام می‌شود؛ ما در ایران هزینه این استعلام گرفتن را بر دوش متقاضی مجوز گذاشته‌ایم از این رو برای دستگاه اجرایی اهمیت ندارد که چقدر روند مجوز دهی طولانی شده است.

زمانی می‌توانیم جلوی این موضوع را بگیریم که دریافت، پیگیری و به طور کلی هزینه را بر عهده دستگاه بگذاریم؛ در این صورت هر چقدر می‌خواهیم می‌توانیم اطلاعات جمع آوری کنیم با این تفاوت که خود دولت باید هزینه مورد نیاز (زمان و هزینه) را متقبل شود. در این صورت شاهد خواهیم بود که چه میزان از هزینه‌ها کاسته می‌شود.

قاعده مهم بعدی، قاعده «فقط یک بار» است؛ ما در مسیر ایجاد یک کسب و کار فقط حق داریم یک بار از مردم طلب مدرک کنیم. مردم برای هر مجوزی که می‌خواهند فقط به یک نقطه از حاکمیت باید مراجعه کنند و این نقطه، وظیفه ارجاع و پیگیری درخواست مورد نظر متقاضی را از مراجع صدور مجوز دارد. در این صورت نه تنها دیگر مجوز اضافه ای صادر نمی‌شود بلکه در کل کشور وحدت رویه در صدور مجوزها و ایجاد کسب و کارها نیز ایجاد می‌شود.

هیأت مقررات زدایی تاکنون ابزار رصد و پایش عملکرد مراجع صدور مجوز را نداشته تا ببیند مصوباتش چگونه اجرا می‌شود، از این رو سامانه سام راه اندازی شد که ابزار رصد

جدی ما در فاز یک، استفاده از توان بخش ارتباط با صنعت دانشگاه‌ها و وزارت علوم برای توانمندسازی بخش خصوصی در حوزه‌هایی که نیاز به آموزش دارند است. باید بدانیم که اگر این همکاری بین دانشگاه و بخش خصوصی اتفاق بیفتد نتایج مبارکی از آن باید انتظار داشته باشیم.

برنامه‌های ما آماده است و در انتظار انجام هماهنگی‌های لازم با مجموعه وزارت علوم هستیم. ما به دنبال این هستیم که در نیمه اول سال ۹۸ این اتفاق بیفتد.

مبحث دیگر در حوزه کسب و کار مربوط به میزان مجوزها می‌شود؛ بسیاری از افراد از تعدد مجوزها در کشور گلایه دارند و معتقدند که باید به سمت حذف مجوزها حرکت کرد و از سویی دیگر عده‌ای اعتقاد دارند که نحوه صدور مجوزها باید ساماندهی شود. مرکز شما چه اقدامی در این راستا انجام داده است؟

در ابتدا باید بگویم که تسهیل صدور مجوزها از اولویت‌های مهم در بهبود محیط کسب و کار محسوب می‌شود.

در حال حاضر ۱۵۸۲ عنوان مجوز رسمی در کشور وجود دارد که اگر قرار باشد هر فعال اقتصادی فقط یک بار از هر مجوز بگیرد، در واقع باید ۱۰۵۹۸ مدرک و استعلام و پرداخت در دست داشته باشد

همانطور که ملاحظه می‌شود، دانشگاه‌ها یکی از ۳ رکن این مدیریت خوب هستند که شاید بتوان گفت همان حلقه مفقوده است. در این راستا یکی از برنامه‌های خیلی

در حال حاضر ۱۵۸۲ عنوان مجوز رسمی در کشور وجود دارد که اگر قرار باشد هر فعال اقتصادی فقط یک بار از هر مجوز بگیرد، در واقع باید ۱۰۵۹۸ مدرک و استعلام و پرداخت در دست داشته باشد.

هیأت مقررات زدایی باید انجام دهیم؛ این هیأت به عنوان وظیفه اول باید مقررات محل محیط کسب و کار را برطرف کند و دوم اینکه در صدور مجوزهای کسب و کار تسهیل ایجاد نماید. اما مسأله مهم این است که بخش خصوصی کوچک در کشور ما همچون کسب و کارهای کوچک (Sme) و کسب و کارهای نوآورانه (start up) نیاز به توانمندسازی در کنار تسهیل و بهبود محیط کسب و کار خود دارند. خیلی از کسب و کارهای کوچک و متوسط با اصول قوانین مالیاتی، گمرکی، تأمین اجتماعی و ... بیگانه اند و همین موضوع ضررهای هنگفتی را متوجه آنها می‌کند.

خیلی از آنها قواعد بازاریابی را به خوبی بلد نیستند؛ رویه‌های گمرکی را نمی‌شناسند و هدف گذاری برای صادرات را یک غول می‌پندارند. باید بدانیم که بخش خصوصی فقط نیاز به تأمین منابع مالی ندارد بلکه بسیاری از توانمندسازی‌ها می‌تواند کمک بسیار بزرگ تری به آنها باشد.

شاید بتوانیم بگوئیم که مدیریت خوب محیط کسب و کار مستلزم همکاری سه مؤلفه است: حاکمیت اجرایی، بخش غیردولتی و غیر حاکمیتی و دانشگاه‌ها و مراکز علمی.

همانطور که ملاحظه می‌شود، دانشگاه‌ها یکی از ۳ رکن این مدیریت خوب هستند که شاید بتوان گفت همان حلقه مفقوده است.

در این راستا یکی از برنامه‌های خیلی

مباحثی در خصوص تسهیل در نقل و انتقال مالیات املاک مطرح شده بود؛ این موضوع به کجارسید؟

در حال حاضر زمانی که برای نقل و انتقال ملک به دفترخانه می‌روید باید حداقل سه بار به سازمان امور مالیاتی برای انجام امور مربوط به مالیات نقل و انتقال مراجعه نمایید.

وزارت اقتصاد با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور برنامه ریزی کرده است که ظرف یک تا ۲ ماه آینده مراجعه افراد به سازمان مالیات حذف و تمام کارها در دفترخانه انجام شود به این صورت که از روی کد عوارض شهرداری ملک مشخص می‌شود و مالیات را حساب می‌کند و در دفترخانه مفاصحا حساب داده می‌شود. البته در فاز نخست این اتفاق برای شهر تهران خواهد افتاد.

در حال حاضر نیز ۶۰ دفترخانه در تهران به عنوان پایلوت این کار را انجام می‌دهند و هدفگذاری هزار دفترخانه طی ۲ ماه آینده است.

این نوع کارها مردم را از درگیر شدن با کارشناس و دستگاه‌های دولتی و ... رها می‌کند و به تبع آن ادراک فساد سازمانی را نیز پایین می‌آورد.

وزیر اقتصاد مدتی قبل گفتند موانع زیادی بر سر راه بهبود محیط کسب و کار وجود دارد. این موانع شامل چه مواردی می‌شود؟

اصلی‌ترین مانع در مسیر بهبود فضای کسب و کار «مقاومت سازمانی در مقابل تغییر»، «عدم اطلاع مردم از حقوق خود و کارهای خوبی که در دولت اتفاق افتاده» و «سیاسی کاری در حوزه کارشناسی» است. همچنین متأسفانه ما با تعدد فرماندهی در حوزه‌ها مواجه هستیم این مساله مشکلات

هیأت است و نقطه تسهیل صدور مجوزها محسوب می‌شود.

برای پیاده‌سازی مجوزها و استعلامات روی سامانه سام با تعریف شاخص‌های اهمیت مجوزها، اولویت بندی کردیم و اولویت را روی محورهایی قرار دادیم که بیشترین درخواست مجوز را دارند از این رو مجوزهای صنفی با فراوانی صدور ۲۸۰ هزار درخواست در سال که یک خانواده ۲۳ میلیون نفری را در کشور متأثر می‌کند در اولویت نخست ما برای انجام قرار گرفت. اگر بتوانیم از تعداد مدارکی که برای مجوزهای صنفی از مردم گرفته می‌شود کم کنیم حجم بزرگی از کسب و کارها را تحت تأثیر قرار داده‌ایم.

هیأت مقررات زدایی تاکنون ابزار رصد و پایش عملکرد مراجع صدور مجوز را نداشته تا ببیند مصوباتش چگونه اجرا می‌شود، از این رو سامانه سام راه اندازی شد که ابزار رصد هیأت است و نقطه تسهیل صدور مجوزها محسوب می‌شود. از اول تیرماه تمام مجوزهای صنفی در سراسر کشور از طریق این سامانه صادر خواهد شد

اولویت دوم را روی کسب و کارهای فضای مجازی، اولویت سوم را روی مجوزهای گلوگاهی مثل مجوزهای محیط زیست و نهایتاً اولویت چهارم را روی مجوزهای وزارت اقتصاد گذاشتیم. این کار را از مرداد سال گذشته شروع کردیم و تا امروز بیش از ۳۰ هزار درخواست مجوز روی سامانه آمده و نزدیک به ۹ هزار مجوز نیز صادر شده است؛ همچنین از این طریق در این سیستم بالای ۳۰۰ هزار استعلام انجام شده است.

باید اعلام کنم که از اول تیرماه سال جاری تمام مجوزهای صنفی در سراسر کشور از طریق سامانه سام صادر خواهند شد.

از سویی دیگر با راه اندازی سامانه دادور که برای رسیدگی به شکایات است سعی کردیم مشکلات را به صورت جزئی‌تر حل کنیم و همچنین سامانه یاور را نیز برای مشاوره راه اندازی کردیم.

در آینده‌ای نزدیک تالار شیشه‌ای سرمایه‌گذاری استان‌ها راه اندازی می‌شود که برای سرمایه‌گذاری استان هاست و به سرمایه‌گذاران کمک می‌کند.

پنجره واحد کسب و کارهای استانی نیز سامانه دیگری است که راه اندازی خواهد شد که از این طریق نظام ایجاد کسب و کارهای پر درخواست استانی هم راستا با نظام مجوزدهی ملی یکپارچه، سیستماتیک و قابل پایش خواهد شد.

البته باید تاکید شود که بهبود محیط کسب و کار در توان یک دستگاه یا حتی یک قوه نیست. در همین شاخص‌های بین‌المللی ۳۷ دستگاه درگیر هستند تا شاخص مربوط به محیط کسب و کار بهبود یابد و وزارت اقتصاد تنها یکی از دستگاه‌ها است.

همچنین از سویی دیگر بخش خصوصی، مجلس و قوه قضائیه در کنار دولت و در همان راستا اقدامات لازم مخصوصاً در حوزه تعاملات بین دستگاهی را داشته باشند و زمانی می‌توانیم بگوییم بهبود محیط کسب و کار در دستور کار است که اولویت اول دستگاه‌ها این موضوع باشد. بهبود محیط کسب و کار نیاز به برنامه استراتژیک، تاکتیکی، عوامل عملیاتی و تکنیکی دارد؛ این سه مورد اگر بدون هدف و چشم‌بسته سیاست‌گذاری شده باشد هرگز نمی‌تواند به بهبود محیط کسب و کار منجر شود.

هدر رفت منابع بانک‌ها

حسن مرادی،
کارشناس اقتصادی

یکی از مسائلی که در شبکه بانکی به عنوان چالش چندین دهه نظام بانکداری مطرح است، فساد و رانت است که منجر شده بخش زیادی از منابع بانکی از میان برود و بخشی هم در جهت فعالیت‌های غیرمولد و دلالی قرار بگیرد. به همین دلیل امروزه از بانک‌ها به عنوان مبدأ اساسی خلق نقدینگیو تورم افسارگسیخته ناشی از آن یاد می‌شود و به نوعی مانع رونق تولید به شمار می‌روند. یعنی عدم مدیریت درست منابع در بانک‌ها باعث شده نه تنها پول کافی در اختیار تولید قرار نگیرد، بلکه بخش زیادی از منابع از بازارهای موازی مثل سکه، طلا و ارز سردر بیاورد. امروزه بانک‌ها به همین دلیل در پرداخت به موقع تسهیلات به تولید ناکام بوده‌اند؛ یعنی هم منابع آنها کافی نیست و هم شیوه پرداخت این منابع نامناسب است و خواسته تولید را در زمان مورد نیاز، برآورده نمی‌کند. برای ایجاد شفافیت در شبکه بانکی نه تنها باید عزم بانک مرکزی جدی باشد و بانک‌ها با آن همکاری کنند، بلکه نهادهای بالادستی نیز باید در راستای این هدف گام بردارند. ایجاد شفافیت کار ساده‌ای نیست؛ هم زمان بر است و هم نیاز به اصلاحات ساختاری در شبکه بانکی دارد که شاید انجام آن با مقاومت بسیاری روبه رو شود. برای ایجاد شفافیت باید سد مقاومتی رانت خواران را شکست.

زیادی به وجود می‌آورد.

اصلی‌ترین مانع در مسیر بهبود فضای کسب و کار «مقاومت سازمانی در مقابل تغییر»، «عدم اطلاع مردم از حقوق خود و کارهای خوبی که در دولت اتفاق افتاده» و «سیاسی کاری در حوزه کارشناسی» است.

در حالی که اصل وحدت فرماندهی ستون خیمه است، نمی‌توان در نقطه‌های مختلف تصمیمات متفاوت گرفت در این صورت نتیجه‌ای نمی‌گیریم زیرا در جهت‌های مختلف حرکت می‌کنیم.

بهبود محیط کسب و کار نیاز به وحدت فرماندهی که طبق قوانین و مقررات و تاکید مقامات عالی‌رتبه نظام فرمانده این میدان وزارت اقتصاد است دارد و باید هم از تصمیمات هیجانی دور باشیم و به همان اندازه حواسمان باشد از کندیتصمیم گیری و عملکرد ما بخش خصوصی آسیب نبیند در عین حال باید حواسمان باشد که درآمدهای عمومی نیز از اهمیت بالایی در شرایط کنونی کشور برخوردارند.

البته تصمیمات و اقدامات بسیار خوبی در زمینه مدیریت محیط کسب و کار با تعامل و مشارکت سایر دستگاه‌های اجرایی اتفاق افتاده است.

این نکته که آقای دژپسند عنوان کردند ۹۰ درصد مصوبات هیأت مقررات زدایی اجرایی می‌شود، به دلیل همین سیاسی کاری است؟ وضعیت در حال حاضر به چه صورتی است؟ از همان زمان هم ایجاد گروه‌های رصد اجرای مصوبات هیأت در دستور کار دبیرخانه قرار گرفت.

در همین راستا سازمان بازرسی، دادستانی کل کشور و دیوان محاسبات به عنوان مراجع نظارتی برای ضمانت اجرایی مصوبات هیأت مقررات زدایی انجام وظیفه می‌کنند و این کار را بسیار جدی جلو می‌برند و حتی در چند دستگاه اجرایی تیمی مربوط به همین موارد مستقر کرده بودند.

کمیته رصد مصوبات هیأت را از چهار ماه پیش در داخل مجموعه تشکیل دادیم و اداره کل اقتصاد و دارایی‌های استان‌ها را مکلف کردیم تا میزان اجرای مصوبات هیأت را رصد و نتایج آن را به هیأت منعکس کنند.

کمیته رصد مصوبات هیأت مقررات زدایی را از چهار ماه پیش تشکیل دادیم و اداره کل اقتصاد و دارایی‌های استان‌ها را مکلف کردیم تا میزان اجرای مصوبات هیأت را رصد و نتایج آن را به هیأت منعکس کنند.

اما باید توجه داشته باشید که عوامل محیطی اثرگذار روی محیط کسب و کاری شمارند، مثلاً در موضوع تحریم‌ها دیدیم که بخشی از محیط کسب و کار بازار دستخوش نوسان شد که باید از این اتفاق با مدیریت صحیح و پیشگیرانه جلوگیری شود. اما در شرایط جنگ اقتصادی بعضاً شما مجبور به اخذ تصمیماتی می‌شوید که مطالبه‌گری نباید تبدیل به مچ‌گیری شود. الان وقت دست‌گیر باز هم است نه وقت مچ‌گیری. دشمن تمام توان خود را برای آسیب به اقتصاد ما، به فضای کسب و کار به کار گرفته و اگر در مقابل دشمن مقاومت مدبرانه داشته باشیم و با هم «هم قول» نباشیم، این آسیب بیشتر نمود پیدا می‌کند لزوماً شاید در راستای بهبود محیط کسب و کار نباشد.

البته در این بین بخشی از انتقادات بخش خصوصی به شرایط موجود هم درست است؛ از این رو باید حواسمان باشد که این حکمرانی خوب نیازمند یافتن نقطه بهینه برای تصمیمات است و این نقطه باید سریع و دقیق پیدا شود.

به هر حال یکی از اولویت‌های سه‌گانه وزارت اقتصاد، بهبود محیط فضای کسب و کار است که اولویت شماره یک است.

نکته حائز اهمیت، حضور مردم و نقش آنها در مدیریت این فضا است. از نظر من به عنوان یک کارشناس، مطالبه‌گری مثبت توسط مردم باید ایجاد شود در بسیاری از موارد مطالبه‌گری‌ها را با غرزدن اشتباه گرفتیم.

بخش دولتی و حاکمیتی پاسخگویی مناسبی باید داشته باشد.

اتسنیم

چرا جذب سرمایه گذاری خارجی همیشه با مشکل مواجه بوده است؟

سال ۲۰۱۸ چگونه گذشت؟

جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI) در جهان طی سال ۲۰۱۸ برای سومین سال متوالی بعد از سال ۲۰۱۶ روند کاهشی داشته و با کاهش ۱۳ درصدی به ۱,۳ هزار میلیارد دلار رسیده است. با این وجود، جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در اقتصادهای در حال توسعه و به ویژه کشورهای در حال توسعه آسیایی و مناطق زیرمجموعه آن در سال ۲۰۱۸ افزایش یافته است. وضعیت کلی ورود سرمایه گذاری مستقیم خارجی نشان می دهد که دنیا به هم ریخته است و سرمایه ها علاقه ای به رفتن به کشورهای دیگر ندارند. وضعیتی که گفته می شود در سال ۲۰۱۹ هم ادامه خواهد داشت.

این کاهش عمدتاً ناشی از بازگشت درآمدهای خارجی انباشت شده شرکت های چندملیتی ایالات متحده به این کشور در نتیجه اصلاحات مالیات بر درآمد شرکت ها در سال ۲۰۱۷ بوده است. بیشترین آسیب ناشی از بازگشت درآمدهای خارجی انباشت شده در جهان به کشورهای توسعه یافته وارد شده به طوری که جریان ورودی سرمایه گذاری خارجی آنها در سال ۲۰۱۸ به سطح ۵۵۷ میلیارد دلار رسید که این رقم نسبت به سال های گذشته بسیار پایین تر بوده و آخرین بار در سال ۲۰۰۴ مشاهده شده بود. این بحران در سرمایه گذاری مستقیم خارجی برای جامعه جهانی که در تلاش برای مقابله با چالش های جهانی، مانند فقر مطلق و بحران های اقلیمی است، خوب نیست. طبق اعلام نظر دبیر کل آنکتاد «تنش های ژئوپلتیک

جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران در سال ۲۰۱۸ نسبت به سال ۲۰۱۷ با کاهش ۳۱ درصدی مواجه شده است. سرمایه گذاری خارجی هیچ وقت وضعیت مطلوبی نداشته است. البته که در دوره های مختلف مسئولان نگاه بلندپروازانه ای به آن داشته اند، اما در واقعیت هیچ وقت سرمایه گذاری خارجی در ایران خوب نبوده است. حتی در برنامه ششم توسعه که برنامه نویسان پیش بینی کرده بودند رشد ۸ درصدی اتفاق خواهد افتاد، جذب سالانه ۶۵ میلیارد دلار سرمایه گذاری خارجی در بخش های مختلف هدف گذاری شد، اما نتیجه سرمایه گذاری خارجی چیز دیگری بود.

آمار چه می گوید؟

فرهاد دژپسند، وزیر اقتصاد مدعی است افزایش سرمایه گذاری خارجی در سال ۹۷ اتفاق افتاده است. به گفته دژپسند، سرمایه گذاری خارجی که در زمان شروع کار او ۱,۷ میلیارد دلار بود، در سه چهارم سال آخر سال به ۳ و نیم میلیارد دلار رسید. اما بر اساس آخرین گزارش سازمان سرمایه گذاری و کمک های اقتصادی و فنی ایران، تعداد طرح های جدید سرمایه گذاری خارجی مصوب از ۷۵ طرح در سال ۱۳۹۱، به ۱۷۹ طرح در سال ۱۳۹۶ رسیده است. تعداد طرح ها به ترتیب برای سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵ عبارت بوده از ۵۵، ۴۰، ۶۵ و ۱۳۸ طرح. همچنین میزان سرمایه گذاری خارجی مصوب از ۴ هزار و ۹۰۴ میلیون دلار به ۱۰ هزار و ۶۴۰ میلیون دلار رسیده است. این ارقام برای سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵ به ترتیب یک هزار و ۳۷۲ میلیون دلار، ۹۱۵ میلیون دلار، ۶ هزار و ۷۱۲ میلیون دلار و ۷ هزار و ۳۹۸ میلیون دلار بوده است. آمار منتشر شده در کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (آنکتاد) نشان می دهد که ایران در سال ۲۰۱۷ توانسته ۵ میلیارد و ۱۹۰ میلیون دلار سرمایه گذاری مستقیم خارجی جذب کند. ایران در سال ۲۰۱۶ بالغ بر ۳ میلیارد و ۳۷۲ میلیون دلار سرمایه گذاری مستقیم خارجی جذب کرده بود که بدین ترتیب میزان جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی ایران در سال ۲۰۱۷ نسبت به سال قبل از آن رشد ۴۹ درصدی داشته است.

در عین حال سهم ایران از کل سرمایه گذاری خارجی جهان همچنان در سطح بسیار پایینی قرار دارد. کل سرمایه گذاری مستقیم خارجی انجام شده در جهان طی سال ماجرای جذب سرمایه گذاری همین طور گذشت تا اینکه به برنامه ششم توسعه رسید. در این برنامه، جذب سالانه ۶۵ میلیارد دلار سرمایه گذاری خارجی در بخش های مختلف هدف گذاری شده بود که این میزان سرمایه گذاری پیش بینی شده شامل ۳۰ میلیارد دلار فاینانس، ۲۰ میلیارد دلار مشارکت اقتصادی و ۱۵ میلیارد دلار سرمایه مستقیم می شد. رقمی که برای جذب سرمایه خارجی در برنامه ششم توسعه هدف گذاری شده است، یک چهارم از رشد ۸ درصدی اقتصادی در این برنامه را شامل می شد.

و تجاری در سرمایه گذاری مستقیم خارجی در سال ۲۰۱۹ و بعد از آن ادامه خواهد داشت.»

سرمایه‌هایی که جذب نشد

سرمایه گذاری خارجی وارد کشور نمی شود. گزارش معاونت اقتصادی اتاق تهران نشان می دهد جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران در سال ۲۰۱۸ معادل ۳,۵ میلیارد دلار بوده که نسبت به سال ۲۰۱۷ با کاهش ۳۱ درصدی مواجه شده است. به این معنی که میزان سرمایه گذاری در کشور در سال گذشته میلادی یک سوم کم شده است.

رقم برای ترکیه، عربستان سعودی و کره جنوبی به ترتیب ۱۸ درصد، ۳۰ درصد و ۱۴ درصد است. این اعداد نشان می دهد که حتی انباشت سرمایه گذاری خارجی جذب شده توسط ایران تا سال ۲۰۱۸ (۵۷ میلیارد دلار) حتی کمتر از رقم پیش بینی شده در برنامه ششم توسعه (۶۵ میلیارد دلار) بوده است. حالا با برنامه ششم توسعه خیلی بلند پروزانه تنظیم شده است، یا کلاس سرمایه های خارجی علاقه ای به ورود به ایران ندارند.

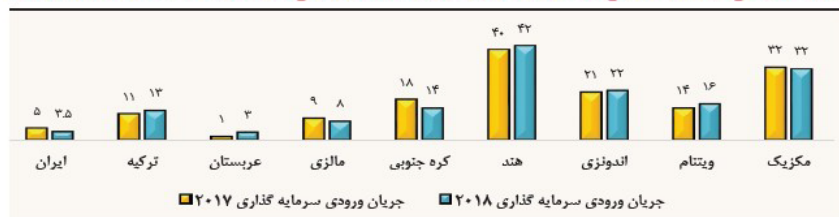
دو نوع از انواع سرمایه گذاری مستقیم خارجی در کشورها شامل ادغام و اکتساب (M&A) و پروژه های سبز است. در سال ۲۰۱۸، خالص سرمایه گذاری مستقیم خارجی جذب شده در ایران حدود دو میلیارد دلار بوده و پروژه جذب سرمایه گذاری خارجی در قالب ادغام و اکتساب نداشته است. در واقع سرمایه گذاری ادغامی و اکتسابی به معنی ادغام دو یا چند شرکت است که معمولاً یکی از آنها از سایرین بزرگ تر است. هدف اصلی در این نوع سرمایه گذاری، تغییر ساختار شرکت یا شرکت های کوچک تر است. بخش بانکی، پیشگام این نوع سرمایه گذاری محسوب می شود. بانک ها یا شرکت های بزرگ، برای باقی ماندن، در زمان رقابت های زیاد و فشارهای ناشی از جهانی شدن، باید یکدیگر ادغام می شوند.

در این سال، سرمایه گذاری مستقیم خارجی در قالب پروژه های سبز نیز در ایران (به عنوان مبدأ و مقصد) نسبت به سال ۲۰۱۷ کاهش یافته است. همچنین مقایسه ایران با کشورهای منتخب منطقه نیز نشان می دهد که سهم ایران از سرمایه گذاری مستقیم خارجی در قالب پروژه های سبز بسیار پایین بوده است. خالص سرمایه گذاری مستقیم خارجی در جهان که به روش ادغام و اکتساب صورت گرفته، طی سال ۲۰۱۸ رشد ۱۸ درصدی داشته و به رقم ۸۱۶ میلیارد دلار رسیده است. بیش از ۱۵ درصد این نوع

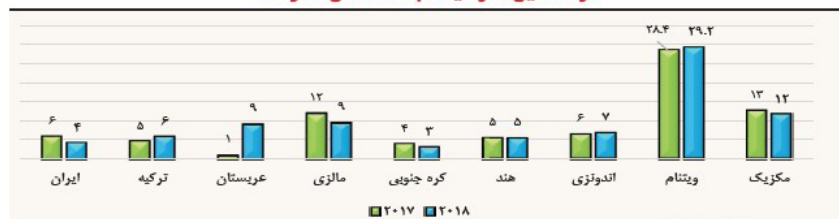
از گزارش های مختلف برمی آید، جریان خروجی سرمایه گذاری مستقیم خارجی از ایران بسیار ناچیز و معادل ۷۵ میلیون دلار در سال ۲۰۱۸ بوده که تنها ۰.۰۲ درصد از خروج سرمایه در منطقه آسیای در حال توسعه را به خود اختصاص داده است. سهم سرمایه گذاری مستقیم خارجی ایران از کل تشکیل سرمایه ثابت ناخالص آن در سال ۲۰۱۸ حدود ۴ درصد بوده که نسبت به سال قبل آن کاهش داشته است. آمارها تنها به وضعیت سال ۲۰۱۸ خلاصه نمی شود. تا سال ۲۰۱۸ انباشت سرمایه گذاری خارجی جذب شده توسط ایران حدود ۵۷ میلیارد و پایین تر از کشورهای منتخب مورد بررسی بوده است. نسبت موجودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تولید ناخالص داخلی ایران تا سال ۲۰۱۸ در مجموع حدود ۱۳ درصد بوده که این

جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی ایران نسبت به کشورهای منتخب (به جز عربستان) بسیار پایین تر است که وجود تحریم های بین المللی و تشدید آن در اواخر ۲۰۱۸ می تواند یکی از علل آن باشد. طبق آخرین اطلاعات سازمان اکتاد در سال ۲۰۱۸، جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی ایران تقریباً نصف جریان ورودی FDI کشور مالزی (حدود ۸ میلیارد دلار) بوده است؛ اما جریان ورودی FDI در کشور در حال توسعه ویتنام (حدود ۱۶ میلیارد دلار) تقریباً ۵ برابر ایران و دو برابر مالزی است. سهم ایران از جریان ورودی FDI آسیای در حال توسعه تنها ۰.۵ درصد بوده که نسبت به سال قبل ۰.۲ واحد درصد تضعیف شده است. سهم ایران از جریان ورودی FDI جهان در سال ۲۰۱۸، حدود ۰.۳ درصد بوده است. آن طور که

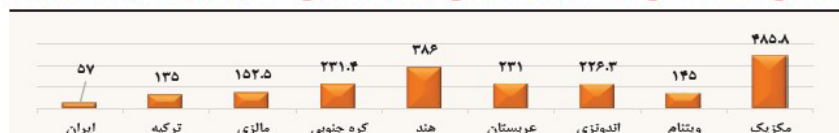
جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران و کشورهای منتخب ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ - میلیارد دلار

سهم جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی ایران و کشورهای منتخب از تشکیل سرمایه ثابت ناخالص - درصد

موجودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی ورودی ایران و کشورهای منتخب در سال ۲۰۱۸ - میلیارد دلار

ادامه در صفحه ۱۷

وزارت «صمت» با بررسی جایگاه ایران در شاخص

آزادی اقتصادی اعلام کرد

مسیر شکستن قفل های اقتصاد

اساس تعریف ارائه شده از سوی بنیاد هریتیج آزادی اقتصادی حق اساسی هر انسانی برای در دست داشتن اختیار کار و اموالش است. اما برای اندازه گیری آزادی اقتصادی از ۱۲ عامل کمی و کیفی استفاده می شود که در ۴ گروه اصلی حاکمیت قانون (حقوق مالکیت، آزادی از فساد، یکپارچگی دولت و کارآیی قضایی)، اندازه دولت (مخارج دولت، بار مالیاتی، سلامت مالی)، اثربخشی قوانین (آزادی کسب و کارها، آزادی نیروی کار و آزادی پولی) و بازارهای باز (آزادی تجاری، آزادی سرمایه گذاری و آزادی مالی) دسته بندی شده اند.

وضعیت شاخص آزادی اقتصادی ایران

دفتر امور اقتصادی و سیاست های تجاری معاونت طرح و برنامه وزارت «صمت» در گزارشی به این سوال پاسخ داده که چگونه می توان رتبه جهانی «شاخص آزادی اقتصادی» ایران را ارتقا داد؟ بر اساس آخرین گزارش بنیاد هریتیج در سال ۲۰۱۸ در مقایسه با گزارش سال ۲۰۱۷، نمره آزادی اقتصادی ایران ۰/۴ واحد بهبود یافته است. البته به رغم آزادتر شدن اقتصاد ایران، رتبه کشور از ۱۵۵ در گزارش سال گذشته به ۱۵۶ نزول کرده است. در این رابطه اقتصاد ایران بهترین وضعیت را در دوزیر شاخص «سلامت مالی» و «مخارج دولت» که هر دو در دسته بندی «اندازه دولت» قرار دارند به ترتیب با نمره های ۹۱/۷ و ۹۱/۱ دارد. بدترین عملکرد اقتصاد ایران نیز به ترتیب به دوزیر شاخص «آزادی سرمایه گذاری» با نمره صفر و «آزادی مالی» با نمره ۱۰ اختصاص دارد. از سوی دیگر وضعیت اقتصاد ایران در ۸ معیار باقی مانده شاخص آزادی نیز نشان می دهد که در شاخص «بار مالیاتی» نمره ۸۱، «آزادی کسب و کار» نمره ۶۴/۳، «آزادی پولی» نمره ۵۹/۸، «آزادی نیروی کار» نمره ۵۸/۲، «آزادی تجاری» نمره ۵۴/۵، «کارآیی قضایی» نمره ۳۵/۳، «یکپارچگی دولت» نمره ۳۲/۶ و «حقوق مالکیت» نمره ۳۲/۵ برای ایران ثبت شده است.

همچنین ارزیابی های صورت گرفته نشان دهنده آن است که میانگین نمره آزادی اقتصادی در ۵ منطقه جهان تفاوت گسترده دارد. بر این اساس، اروپایی ها با میانگین نمره ۶۸/۸ بالاترین آزادی اقتصادی را دارا هستند. این در حالی است که نمره آزادی اقتصادی منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا، آسیا-پاسیفیک و آمریکا حول میانگین جهانی ۶۱/۱ واحد قرار دارد. اما در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا، امارات با نمره ۷۷/۶ آزادترین اقتصاد منطقه معرفی شده است. در سطح جهان نیز اماراتی هادر جایگاه دهم رتبه بندی کل قرار گرفته اند. پس از امارات، قطر با نمره ۷۲/۶ در جایگاه دوم منطقه و ۲۹ جهان قرار دارد. ایران نیز در میان ۱۸ کشور مورد بررسی منطقه، در رده سیزدهم جای گرفته است.

این نکته نیز در ارزیابی های صورت گرفته نمایان می شود که اقتصاد ایران از نظر شاخص آزادی اقتصادی در سال ۲۰۱۷ وضعیت غیر آزادی داشته، به طوری که در سال ۲۰۱۷ رتبه ۱۵۶ را بین ۱۸۱ کشور جهان کسب کرده است؛ با این حال رتبه ایران نسبت به سال ۲۰۱۶ معادل یک پله

ارزیابی کارنامه ایران در شاخص آزادی اقتصادی نشان دهنده آن است که با وجود آنکه طی دو سال گذشته امتیاز شاخص بازار آزاد کشور، تحت تأثیر کاهش محدودیت های صادراتی، کاهش نرخ تعرفه ها و موانع تعرفه ای و کاهش زمان بری فرآیندهای صادراتی و وارداتی با بهبود مواجه شده است؛ اما به طور کلی در مقایسه با میانگین جهانی، وضعیت زیرشاخص های باز بودن بازار کشور همچنان مناسب نیست.

با این شرایط می توان گفت در مجموع عواملی مانند «نسبت پایین ارزش صادرات و واردات به تولید ناخالص داخلی ایران»، «متوسط نرخ تعرفه»، «عدم رفع کامل تحریم های بین المللی»، «مناقشات منطقه ای»، «موانع داخلی» و... عمده دلایلی هستند که منجر به رتبه پایین ایران در گروه بازار آزاد شده اند. شاخص آزادی اقتصادی یکی از اصول ارزیابی توسعه یافتگی اقتصاد کشورها محسوب می شود، در این شاخص میزان آزادی فعالیت های اقتصادی هر کشور بر اساس اصول اقتصاد بازار آزاد مورد ارزیابی قرار می گیرد و در جوامعی که از نظر اقتصادی آزاد هستند، دولت اجازه می دهد نیروی کار، سرمایه و کالا آزادانه حرکت کنند. همچنین شاخص آزادی اقتصادی ارتباط مثبت با آزادی اقتصادی و گستره ای از اهداف مثبت سیاسی و اقتصادی را ارائه می کند. در مجموع می توان گفت شاخص آزادی اقتصادی به بررسی میزان آزادی فعالیت های اقتصادی هر کشور بر اساس اصول اقتصاد بازار آزاد می پردازد. بر

نزول کرده است. رتبه زیرشاخص‌های کارآیی قضایی، سلامت مالی، آزادی تجارت و آزادی سرمایه‌گذاری در سال ۲۰۱۷ نسبت به ۲۰۱۶ از تغییر منفی و رتبه زیرشاخص‌های آزادی از فساد و افزایش یکپارچگی دولت، بهبود آزادی نیروی کار و افزایش حقوق مالکیت بیشترین تغییرات مثبت را داشته‌اند. بررسی روند این شاخص طی دوره ۱۷-۲۰۱۳ نیز حاکی از تغییرات محدود و نوسانی شاخص بوده که امکان استمرار سیاست‌های یکپارچه جهت افزایش آزادی اقتصادی در کشور را در معرض تردید قرار می‌دهد. باین حال بهبود ۶۱ رتبه‌ای شاخص آزادی نیروی کار، ۲۴ رتبه‌ای افزایش یکپارچگی دولت و کاهش فساد و ۲۰ رتبه‌ای کاهش مخارج دولت طی دوره ۱۷-۲۰۱۳ از روند رو به بهبود کارآیی دولت حکایت می‌کند.

با توجه به داده‌های اعلام شده این نکته نمایان می‌شود که با وجود بهبود امتیاز شاخص بازار آزاد کشور طی دو سال گذشته، اما به طور کلی در مقایسه با میانگین جهانی، وضعیت زیرشاخص‌های باز بودن بازار کشور مناسب نیست. در مجموع عواملی مانند نسبت پایین ارزش صادرات و واردات به تولید ناخالص داخلی ایران، متوسط نرخ تعرفه، عدم رفع کامل تحریم‌های بین‌المللی، مناقشات منطقه‌ای، موانع داخلی و... از مهم‌ترین عواملی هستند که منجر به رتبه پایین ایران در گروه بازار آزاد شده است.

چگونگی ارتقای شاخص آزادی اقتصادی

براساس این گزارش در خصوص عواملی که موجب شده تا موضوع آزادی اقتصادی چندان مورد توجه دولتمردان قرار نگیرد می‌توان به اتخاذ رویکرد درون‌گرا در اقتصاد ایران به واسطه سیطره اقتصاد نفتی، فشارهای اقتصادی ناشی از تحریم‌ها، گرایش به سمت اقتصاد دستوری و وابستگی فعالیت‌های اقتصادی به تصمیمات دولتی اشاره کرد، عواملی که باعث شده اصولاً موضوع آزادی اقتصادی، مورد توجه جدی در نظام تصمیم‌گیری کشور، قرار نگیرد و این عوامل موجب شده است تا ایران در ردیف ۲۵ کشور آخر از منظر شاخص آزادی اقتصادی قرار گیرد. به طوری که از میان شاخص‌های آزادی اقتصادی، موارد مرتبط با مقوله «دسترسی به بازارهای آزاد» از جمله «آزادی سرمایه‌گذاری» و «آزادی مالی» در بدترین وضعیت قرار دارد و شاخص «آزادی تجاری» نیز در وضعیت مناسبی قرار ندارد. همچنین

شاخص‌های مرتبط با موضوع «حاکمیت قانون»، اعم از «حقوق مالکیت» و «کارآیی قضایی» نیز در وضعیت بسیار نامطلوبی هستند که به کسب رتبه نامناسب در این شاخص برای کشور منجر شده است.

با توجه به این شرایط این اعتقاد باید در میان سیاستگذاران ایجاد شود که وجود یک محیط سرمایه‌گذاری آزاد و باز، حداکثر فرصت و مشوق‌های لازم را برای کارآفرینان به وجود آورده و فعالیت‌های اقتصادی را سرعت می‌بخشد و بهره‌وری را افزایش می‌دهد. چنین شرایطی نه تنها خطر ریسک را برای شرکت‌ها و افراد کمتر می‌کند، بلکه برای کل اقتصاد و بنگاه‌های تولیدی مفید است و تاب‌آوری اقتصاد را در مقابل نوسانات و فشارها افزایش خواهد داد. از خصوصیات یک سیستم بهره‌ور، حمایت یکسان از تمام فعالیت‌ها و تشویق نوآوری و ایجاد رقابت است. از سوی دیگر، این نکته را نیز باید مدنظر قرار داد که هرگونه ایجاد محدودیت در گردش سرمایه، چه داخلی و چه بین‌المللی، بر تخصیص منابع اثر گذارده و بهره‌وری را کاهش داده، تصمیم‌گیری اقتصادی را دچار تحریف کرده و در نهایت موجب کوچک‌تر شدن بازار و کاهش فرصت‌های رشد می‌شود.

با این شرایط می‌توان گفت اقدام دولت به تغییر مسیر سرمایه‌گذاری و تعیین حد و حدود برای آن، آزادی سرمایه‌گذاری و آزادی عمل را محدود می‌کند و هر چقدر کشور محدودیت بیشتری برای سرمایه‌گذاری به وجود آورد، کارآفرینی در آن کمتر می‌شود و وابستگی به اقتصاد نفتی، بیشتر می‌شود. به علاوه بر خورداری از یک سیستم مالی کارآمد امکان انواع پس‌انداز و اعطای اعتبار با نحوه پرداخت مناسب و همچنین خدمات سرمایه‌گذاری را فراهم می‌آورد. ایجاد چنین سیستمی فقط در صورت شفاف بودن بازار و در اختیار قرار دادن به موقع اطلاعات به همه افراد امکان‌پذیر است. یک سیستم نظارتی معتدل و مفید، افشاگری‌های به موقع و حسابرسی‌های

مستقل می تواند کار آیی این سیستم را تضمین کند. از سوی دیگر، آزادی تجاری از مولفه های کلیدی در ارتقای وضعیت کشور در این شاخص محسوب می شود چرا که وقتی کشور در مسیر آزادی تجاری قرار گیرد، ناگزیر باید برای حضور موفق تولید کنندگان و بنگاه های اقتصادی خود در بازارهای بین المللی شرایط مناسب از جمله حاکمیت قانون، اثربخشی قوانین، اندازه دولت و... را فراهم کند.

۱۲ راهکار ارتقای آزادی اقتصادی

با توجه به موارد فوق، در این گزارش و به منظور ارتقای شاخص آزادی اقتصادی، ۱۲ گام پیشنهاد شده است. «تقویت رویکرد برون گرایی در سیاست های اقتصادی و تجاری جهت مقابله با تحریم ها و فشارهای خارجی که هدف انزوای اقتصادی و تجاری کشور را دنبال می کنند» اولین گام پیشنهادی برای بهبود این شاخص است. «تمرکز بیشتر بر اجرایی کردن بندهایی از سیاست های اقتصاد مقاومتی» دومین گامی است که در این مسیر مورد توجه قرار گرفته است و به این منظور نیز توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان به ویژه همسایگان، توسعه روابط دیپلماسی و تلاش جهت ادغام بیشتر و گسترش تعاملات تجاری و اقتصادی با کشورهای منطقه و همسایه و حمایت همه جانبه و هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزش آوری مثبت مورد توجه قرار گرفته است. در سومین راهکار پیشنهادی در این گزارش نیز «تدوین و اجرای برنامه توسعه تعاملات اقتصادی و تجاری در قالب گسترش قراردادهای تعرفه ترجیحی، انعقاد قرارداد تجارت آزاد و نیز حضور فعال در سازمان های تجاری اقتصادی منطقه ای و جهانی» مورد توجه قرار گرفته است.

«رفع محدودیت ها، موانع و مجوزهای متعدد و غیر ضرور در مسیر سرمایه گذاری اعم از داخلی و خارجی»، «تمرکز بر ارتقای رقابت، تشویق نوآوری و افزایش بهره وری در سیاست های تجاری و صنعتی کشور» از دیگر راهکارهای ارتقای رتبه کشور در شاخص آزادی اقتصادی است که در این گزارش مورد توجه قرار گرفته است. یکی دیگر از گام هایی که در این خصوص می توان به آن اشاره کرد به «کاهش موانع و ضوابط محدود کننده در مسیر جریان و حرکت سرمایه به داخل و به طور متقابل، در قالب انعقاد موافقت نامه های ارزی متقابل و پیمان های دوجانبه پولی و به موازات تقلیل موانع همکاری های بین المللی ناشی از تحریم ها» باز می گردد. اما در هفتمین گام نیز به منظور ارتقای رتبه در شاخص آزادی اقتصادی «تقویت پیوند و تعاملات نهادها و موسسات مالی و پولی کشور با موسسات بین المللی و فراهم ساختن زمینه های حضور فعال تر این نهادها در اقتصاد کشور» گنجانده شده است.

«تدوین و اجرای برنامه توسعه مالی کشور بر سیستم نظارتی معتدل و مفید، افشاگری های

به موقع و حسابرسی های مستقل و کاهش مداخله دولت در حوزه حسابرسی و ارتقای نظارت دولت در این حوزه» از دیگر مواردی است که در این ۱۲ گام مورد توجه قرار گرفته است. اما آنچه مسلم است یکی از گام هایی که باید در این مسیر برداشت به «تقویت نظارت بر شبکه بانکی و موسسات مالی با ایجاد زمینه شفاف کردن فعالیت بانک ها و موسسات مالی، اعلام داریی ها و جلوگیری از خطرات و ریسک های موجود در این بخش» باز می گردد. در این گزارش دهمین گام به «تقویت نظام حقوق مالکیت» اختصاص یافته است که برای تحقق آن چهار روش «کاهش اطاله دادرسی و ایجاد دادگاه های تخصصی در حوزه اقتصادی و تجاری، گسترش شفافیت و در دسترس عموم قرار دادن اطلاعات، تنقیح قوانین با رویکرد کاهش و شفاف کردن قوانین و مقررات و ارتقای ضمانت اجرای قراردادها» در نظر گرفته شده است. «کاهش تصدیگری و دخالت دولت در فعالیت های اقتصادی و شفاف سازی تصمیمات و مداخلات دولت در اقتصاد به منظور کاهش زمینه های فساد، رانت و سوء استفاده» و «افزایش پایه های مالیات غیر مستقیم و فراگیر کردن آن اعم از مالیات ارزش افزوده به موازات کاهش مالیات مستقیم در راستای بهبود آزادی مالیاتی» دو گام آخر پیش بینی شده به منظور ارتقای رتبه کشور شاخص آزادی اقتصادی محسوب می شوند.

چرا جذب سرمایه گذاری خارجی همیشه با... خارجی همیشه با...

سرمایه گذاری ها توسط اقتصادهای در حال توسعه صورت گرفته است. ارزش فروش سرمایه گذاری های ادغام و اکتساب کشورهای در حال توسعه در سال ۲۰۱۸ با رشد ۱۱ درصدی نسبت به سال قبل، به حدود ۱۲۴ میلیارد دلار رسیده است.

در پروژه های سبز نیز FDI در اقتصادهای در حال توسعه با رشد ۶۰ درصدی (به عنوان مقصد) و ۷۸ درصدی (به عنوان مبدأ) همراه بوده است. سرمایه گذاری مستقیم خارجی در قالب پروژه های سبز جهان نیز در سال ۲۰۱۸ افزایش ۴۱ درصدی - پس از کاهش در سال ۲۰۱۷ - را نشان می دهد.

تمام آمارها ناشی از کاهش جذب سرمایه گذاری خارجی است که بر اساس پیش بینی برای سال جدید بدتر خواهد بود. /سازندگی

فرجام ترس و توهم در اقتصاد

اکنونمیست دو مورد عجیب آرژانتین و ژاپن

را بررسی کرد؛

بیکاری کمتر از ۲/۵ درصد است، همچنان پایین مانده است. اما در آرژانتین بر خلاف اقتصاد تحلیل رونده اش، نرخ تورم مقدار بالایی دارد.

این در حالی است که GDP آرژانتین در ربع چهارم سال ۲۰۱۸ با نرخ معادل ۶ درصد منقبض شده است.

البته هر دو کشور اقتصاددانان ممتازی در طول تاریخ داشته اند. براساس پایگاه داده «پروژه مدیسون» در سال ۱۹۵۰، سرانه تولید ناخالص ملی آرژانتین ۳ برابر ژاپن بود. بنیاد خیر به Eva Peron، که توسط همسر رئیس جمهور وقت تاسیس شده بود، بیش از ۱۰۰ تن کالا را برای امداد رسانی به ژاپنی های جنگ زده ارسال کرد. همزمان هزاران ژاپنی نیز در مسیری مخالف در حال مهاجرت بودند، که منجر به جمعیت ۲۳ هزار نفری ژاپنی-آرژانتینی ها (Nipo-Argentinos) در اواخر دهه ۶۰ شد.

اما اقتصاد دو کشور قاطعانه در دو مسیر مجزا قدم برداشت. سرانه تولید ناخالص داخلی ژاپن که با برابری شاخص قدرت خرید اندازه گیری می شود، در حدود سال ۱۹۷۰ از سرانه تولید ناخالص داخلی آرژانتین پیشی گرفت و در حال حاضر به دو برابر تولید ناخالص داخلی آرژانتین رسیده است. این موفقیت ژاپن و شکست آرژانتین برخلاف پیش بینی ها بود.

سایمون کوزنتس برنده جایزه نوبل در سال ۱۹۷۱ - برای دستاوردهایش در زمینه «رشد» - توضیح می دهد که: چهار نوع کشور در جهان وجود دارد: توسعه یافته، توسعه نیافته، ژاپن و آرژانتین.

حتی می توانند دو گروه جدید در درجه بندی توسعه کشورها باشند. آرژانتین اگرچه در زمان فعلی از ژاپن عقب افتاده، اما زمانی تولید ناخالص ملی این کشور، ۳ برابر ژاپن بود. آنچه که آرژانتین را به این روز کشاند، توهم همان دوران شکوفایی اقتصادی بود که تا به امروز با این کشور مانده است.

سیاست هایی توسط سیاست گذاران وضع می شود که تناسبش با وضعیت امروز آرژانتین مشخص نیست. در مقابل، ژاپن به دلیل باور نکردن خود به عنوان یک کشور توسعه یافته و ترس بی دلیل، به سیاست هایی خو گرفته که با دوران رشد همخوانی ندارد تا این کشور، در دستیابی به تورم حتی ۲ درصدی نیز ناتوان باشد.

سبقت ژاپن از آرژانتین

بسیاری از مردم اقتصاد کلان را جدی نمی گیرند، اما هر نظریه ای که بتواند همزمان شرایط آرژانتین و ژاپن را توضیح دهد شایسته همفکری و توجه است. چرا تورم به خصوص در یکی از این کشورها به طور پایدار بالا و در دیگری پایین است؟

در آرژانتین شاخص قیمت مصرف کننده در فوریه ۵۰ درصد بالاتر از همان ماه در سال قبل بود که بیشترین رشد را از سال ۱۹۹۱ تا به حال نشان می دهد.

اما در ژاپن و در همان بازه زمانی، تورم کمتر از ۰/۲ درصد بود که پایین ترین نرخ از سال ۲۰۱۶ است. لختی (اینرسی) موجود در نظام اقتصادی این دو کشور کمی گیج کننده است.

تورم در ژاپن که دارای بازار کار با نرخ

اکنونمیست می گوید به دسته بندی قدیمی کشورهای توسعه یافته و توسعه نیافته دو گروه دیگر باید اضافه شوند. کشورهایی که توهم توسعه دارند و کشورهای ترس توسعه. آرژانتین و ژاپن دو نمونه عجیب دسته بندی جدید این نشریه معتبر اقتصادی هستند.

در کشورهای متوهم، تکیه بر سبقت اقتصادی مناسب و عادت های بلندمدت، به ثمر رسیدن اصلاحات اقتصادی را به تعویق انداخته است.

نمونه بارز این گروه، آرژانتین است؛ کشوری که در دهه ۵۰ میلادی تولید ناخالص ملی اش ۳ برابر ژاپن بود؛ اما در حال حاضر گرفتار تورم های بالا و رشدهای منفی شده است. عادت های بلندمدتی چون افزایش دستمزد همگام با تورم (در حدود ۳۰ درصد)، همواره خود محرک تورم بوده و هیچ گاه مسیر معکوس امتحان نشده است.

در مقابل ژاپن اسیر ترس عقب ماندگی از توسعه شده است. ترسی که آنها را به تورم های منفی و پایین معتاد کرده است. عادت های تکراری ژاپن، باعث شده تا شرکت ها به رغم سودآوری از افزایش دستمزد کارگران یا پرداخت سود سهام پرهیز کنند؛ به طوری که شرکت های بزرگ در ژاپن میزان افزایش دستمزد را به ۰/۳ درصد محدود کرده اند که سختی با اهداف اقتصاد ژاپن ندارد.

گزارش اکنونمیست نشان می دهد که عادت های غلط چگونه می تواند نتیجه ای مشابه برای دو اقتصاد متفاوت داشته باشد.

مجله اکنونمیست، دو مورد عجیب آرژانتین و ژاپن را بررسی کرد؛ دو موردی که

سیاست‌گذاران در هر دو کشور به سختی تلاش کردند از زاویه «اقتصاد کلان» کشورهایشان را در وضعیت «عادی» نگه دارند. بعد از انتخاب شینزو آبه به عنوان نخست‌وزیر در سال ۲۰۱۲، بانک مرکزی قول داد که نرخ تورم را با گسترش خرید دارایی‌هایش به بالاتر از ۲ درصد برساند. همچنین بعد از پیروزی مائوریسیو ماکری در انتخابات ریاست‌جمهوری اواخر سال ۲۰۱۵، بانک مرکزی آرژانتین وعده کرد که «نرخ بهره» را برای کاهش تورم به زیر ۱۷ درصد در سال ۲۰۱۷ و در ادامه زیر ۱۲ درصد در سال ۲۰۱۸ و در بلندمدت، در راستای هموار کردن راه برای «نرخ هدف» ۵ درصد، افزایش دهد.

در هر دو مورد، این چارچوب‌های سیاست جدید پیشنهاد یک تغییر قاطع از گذشته‌ای نه چندان خوشایند را می‌داد. در ژاپن، مقامات قبلی بانک مرکزی به دلیل تخریبی خفیف از کار خود استعفا دادند و به نوعی شکست را با موفقیت بازتعریف کردند. در مقابل در آرژانتین، دولت قبلی با تقلب در آمار و ارقام، با گزارش غلط، شکست را به عنوان موفقیت نشان داد.

باطل شدن پیش‌بینی‌ها

اکنون اما به هدف‌های خوش‌بینانه‌ای که سیاست‌گذاران وضع کرده بودند با دیده تردید نگاه می‌شود. هر دو دولت مجبور شده‌اند تا اهداف و ابزار خود برای رسیدن به آنها را مورد بازبینی قرار دهند. وقتی فشار قیمتی در آرژانتین در سال ۲۰۱۷ سمج‌تر از پیش‌بینی‌ها بود، دولت نرخ تورم غیرقابل دستیابی خود را برای همراه کردن با واقعیت موجود آزاد کرد.

اما این تلنگر باعث بی‌اعتماد شدن سرمایه‌گذاران نسبت به عزم مقامات برای کاهش قیمت‌ها شد. در ژاپن نیز بسیاری از مشاوران به این فکر می‌کردند که بانک مرکزی باید نرخ تورم هدف ۲ درصد را که ظاهراً غیرقابل دسترسی است کاهش دهد.

اما دقیقاً مثل سرمایه‌گذاران در آرژانتین که شواهد آزادسازی در کشور را بیش از حد تفسیر می‌کردند، سرمایه‌گذاران در ژاپن نیز به هر نشانه‌ای از انقباض واکنش نشان می‌دادند. هر چرخشی در اهداف بانک مرکزی ممکن است به جای همراهی با واقعیت به عنوان تغییر سیاست‌ها تعبیر شود.

سوابق حاکی از این است که بانک مرکزی هیچ‌گاه از شک و تردید به وجود آمده نفعی نبرده است.

خاطرات گذشته پیشگویی‌های خودخواهانه را منجر می‌شود. دارندگان پول ملی آرژانتین نااطمینانی‌های بسیاری مانند ابرتورم، کاهش ارزش، بازتعریف پول (حذف صفر) و عملیات مسدود کردن دارایی‌ها در سال ۲۰۰۱ موسوم به corralito را در حافظه خود به همراه دارند.

در عوض این، پناهگاه امن به حساب می‌آید. وقتی مشکلات شروع می‌شود، سرمایه‌گذاران به سرعت از آرژانتین فرار می‌کنند، اما برای این عکس این جریان اتفاق می‌افتد. کاهش‌های اخیر پزو (تا اینجای سال ۲۰۱۹ معادل ۱۰ درصد کاهش ثبت شده است)، بعد از افت ۵۰ درصدی در سال گذشته، یکی از دلایل تجدید حیات اخیر تورم در آرژانتین بوده است. اما فهم دوره‌ای از این، اثراتی مخالف آنچه راجع به پزو گفته شد را نشان می‌دهد.

تفاوت رشد دستمزدها در دو کشور

همچنین پیگیری رخدادهای گذشته بانک‌های مرکزی، کاهش اثر آنها بر «مذاکرات دستمزد» را تایید می‌کند. در هر دو کشور، کارگران انتظار دارند دریافتی‌هایشان با فشار قیمتی که «حس» می‌کنند قدم بردارد، نه با نرخ تورمی که بانک مرکزی قولش را داده است.

در فصل مذاکرات دستمزد در ژاپن موسوم به بهار شونتو، کارخانه‌های بزرگ ژاپنی نرخ دستمزدی را اعلام کردند که می‌تواند معیاری برای دیگر بخش‌های اقتصاد باشد.

بر اساس اطلاعات موسسه تحقیقاتی Capital Economics شرکت‌هایی مانند پاناسونیک، هیتاچی و توشیبا امسال پیشنهاد رشد ۰/۳ درصدی را برای دستمزد پایه مطرح کردند.

در آرژانتین نیز مذاکرات مشابهی وجود دارد. برخی اقتصاددانان انتظار دارند امسال دستمزدها را ۳۰ تا ۳۵ درصد افزایش دهند، که به طرز ناامیدکننده‌ای به بالا بودن سطح تورم کمک می‌کند. در مناطقی از آرژانتین سال تحصیلی که در ماه مارس آغاز می‌شود، با توجه به اعتصاب معلمان که خواستار افزایش دستمزدها برای خنثی کردن تورم پارسال و امسال بودند، با تاخیر آغاز شد.

کشمکش‌های طولانی مدت گرایش تورمی آرژانتین برای زنده ماندن را می‌توان در بازتابی در معنای خود آن جست‌وجو کرد. نرخ پس‌انداز ملی آرژانتین در ۳۰ سال گذشته به طور میانگین فقط ۱۷ درصد از تولید ناخالص داخلی بوده است که برای جاه‌طلبی‌های سرمایه‌گذاری بسیار کم است. به عنوان نتیجه، در ۳۰ سال از ۴۰ سال گذشته آرژانتین با کسری حساب جاری نسبت به سایر کشورهای دنیا روبه‌رو بوده است. اما از سوی دیگر، ژاپن از سال ۱۹۸۱ مازاد تجاری داشته است و الان بزرگ‌ترین طلبکار بین‌المللی به شمار می‌رود. با وجود برخی نشانه‌های تغییر، شرکت‌های ژاپنی هنوز پول‌ها و دیگر دارایی‌های مالی خود را به جای پاشیدن آنها به دستمزدهای زیاد یا تقسیم سود سهام، که هر شرکت پولداری استطاعت آن را دارد، ذخیره می‌کنند.

با این اوصاف می‌توان گفت که چهار نوع کشور در جهان وجود دارد: توسعه‌یافته، توسعه‌نیافته و اقتصادهایی در هر کدام از این دو گروه، که به اشتباه تصور می‌کنند در آن یکی گروه هستند.

نگاه به روند کنش سیاست‌گذاران و واکنش اقتصاد به این سیاست‌ها در دو کشور ژاپن و آرژانتین نشان می‌دهد که با وجود مسیر کاملاً واگرای این دو کشور در دهه‌های گذشته، اقتصاد این دو کشور از یک نظر به همدیگر شبیه است؛ مختصات فعلی اقتصاد این دو کشور به هیچ وجه در تجانس با تصویر ذهنی سیاست‌گذاران نیست، چرا که در یکسو سیاست‌گذاران آرژانتینی در توهم توسعه‌یافتگی به اجرای سیاست‌هایی دست می‌زنند که هیچ سنخیتی با وضعیت متورم این کشور ندارد.

در سوی مقابل اما واژه بیش از حد سیاست‌گذاران ژاپنی از تکرار خاطرات تلخ دهه سوخته، باعث شده است که اقتصاد این کشور به رغم داشتن سابقه حضور چندین ساله در رده کشورهای توسعه‌یافته با مشکلاتی دست‌وپنجه نرم کند که در محافل علمی به عنوان یک استثنا معرفی می‌شود.

منبع: دنیای اقتصاد

روماتیسم ملی

پدرام سلطانی

در بخش بندی بیماریهای انسان، دسته‌ای داریم به نام بیماریهای خودایمنی. معروف‌ترین این بیماریها برای مردم عادی، بیماری روماتیسم مفصلی است. وجه مشترک بیماریهای خودایمنی این است که در همه‌ی آنها سلولهای دفاعی بدن، به دلیل تشخیص اشتباه در "خودی یا غیرخودی" بودن دیگر سلولهای بدن، به آنها حمله ور می‌شوند و آنها را از کار می‌اندازند یا در کارکردشان اختلال به وجود می‌آورند. هنوز خاستگاه این بیماریها به درستی شناسایی و معلوم نشده است که از کجا و چگونه سلولهای دفاعی و نگاهبانان ایمنی بدن، به این تشخیص اشتباه می‌افتند و سلولهای سایر دستگاههای بدن را بیگانه می‌شمرند و به آنها

یورش می‌برند. در بیماری روماتیسم مفصلی مقصد حمله‌ی سلولهای دفاعی بدن مفصلها، به ویژه مفصلهای کوچک و متوسط بدن هستند. این حملات باعث می‌شود که مفاصل دچار تورم، خشکی، درد و اختلالات حرکتی شوند و کارکرد طبیعی خود را به سختی انجام دهند. این بیماری در نهایت می‌تواند به زمینگیر شدن و کاهش طول عمر بیانجامد. برخی از بیماریهای خودایمنی از روماتیسم مفصلی هم بدخیم ترند و می‌توانند به مرگ بیمار بیانجامند.

❖ شرایط کشور ما بسیار قابل همسان سازی با بیماریهای خودایمنی است. رویکرد دستگاه‌های حاکمیتی، به ویژه بخش‌های نگاهبان امنیت و اطلاعات کشور، به جامعه‌ی مدنی و اقشار مختلف با بدبینی کم مانند همراه است. کنش مدنی در ایران کاری بسیار پرهزینه و پرچالش است. ایران یکی از سخت‌گیرترین کشورها در دادن اجازه‌ی تأسیس به سازمانهای مردم نهاد است و این سازمانها به فراوانی و با بی‌اعتمادی، زیر ذره بین هستند و هشدار و احضار و برخورد با آنها کم نیست.

❖ این روماتیسم ملی، به شیوه‌ای در همه‌ی لایه‌های کشور گسترده شده است که موجب حمله‌ی سلولهای دیگر جامعه به یکدیگر نیز شده است به گونه‌ای که پیروان اندیشه‌ها و باورهای گوناگون رایج میان ایرانیان داخل و خارج از کشور نیز در صحنه‌های حقیقی و مجازی یکدیگر را به خیانت، بیگانه پرستی، همدستی با بیگانگان، نفوذ و مانند اینها متهم می‌کنند. اگر کسی از دور به گفتمان، یا بهتر بگویم پرخاش، گروهها و اقشار مختلف کشور بنگرد، چنین می‌پندارد که یک جنگ نرم داخلی در کشور به راه افتاده است.

❖ بی‌گمان علت اصلی چنین وضعیتی نگاه خودی، ناخودی از بالا به پایین در کشور است. هنگامی که حاکمیت به تعریف "شهروند خوب" از دیدگاه خود دست می‌زند و برای آن، به غیر از پیروی از قانون، ملاک و معیارهای دیگری می‌شمارد و سپس در انتخاب کارگزاران و معتمدینش این ملاکها را حتی به قانونمداری و تخصص برتری می‌دهد، پادزیست بیماری خودایمنی را به همه‌ی شهروندانی که در تعریف سلیقه‌ای و تنگش نمی‌گنجد می‌چسباند و چنین می‌شود که گروههای مطلوب و مورد تأییدش شروع به تاختن به دیگری که ناخودی شناخته می‌شوند می‌کند و آنها را دشمن می‌پندارد. حاصل این کار هم مانند روماتیسم، گسترش درد و نارضایتی و سختی همکاری مدنی و زمینگیر شدن جامعه‌ی مدنی و مهاجرت در کشور می‌شود.

❖ همانگونه که بیماری خودایمنی بدن بیمار را با درجاتی از معلولیت، کاهش طول عمر یا حتی مرگ مواجه می‌سازد، روماتیسم ملی ما نیز در سبکترین حالتش موجب فرسایش نیروهای مدنی و انگیزه و امید و جسارت شهروندان برای ساخت و توسعه‌ی کشور می‌شود.

❖ کلید توسعه و سرفرازای یک کشور هنر حکمرانی در رواداری با تمام نیروهای جامعه و خودی انگاشتن همه‌ی آنهاست. هر بخشی از جامعه به مانند یکی از دستگاهها یا اعضای بدن، به کاری می‌آید و سود همگانی دارد. همانگونه که نمی‌شود بدن را بدون کلیه یا کبد تصور کرد و نبود هر یک زنجیره‌ای از رنج و سختی را به همراه خواهد آورد، ناخودی و بیگانه پنداشتن هر گروه از ایرانیان، خواه اقلیتها یا مهاجران یا دگراندیشها یا هر گروه و دسته‌ی دیگری، به مانند تلاش برای خارج کردن عضوی از اعضای بدن است.

مباد که این گروه‌ها را به اعضای سرطانی بدن تشبیه کنیم، چون دیگر نمی‌توان امیدی به بدنی داشت که سرطان در آن گسترده شده است. این یک روماتیسم ملی است که برابندی بی‌اعتمادی بی‌اندازه حاکمیت به شهروندان، یا همان ناخودیها است، دچار تشخیص اشتباه نشویم که آنگاه رنج این بدن صدچندان میشود.

رایزن بازرگانی ایران در افغانستان عنوان کرد:

الزامات اقتصادی ورود به بازار افغانستان

کریمزاده با اشاره به اینکه یکی از اقلام صادراتی به کشور افغانستان نفت و مشتقات نفتی است، ادامه داد: افغانستان سالانه به دو میلیون و ۷۰۰ هزار تن سوخت نیاز دارد که حدود ۲۰ درصد آن از ایران تأمین می‌شود.

۱۰ درصد بازار فروش دارو در افغانستان در اختیار ایران است

وی افزود: یکی از زمینه‌های تبادل تجاری با کشور افغانستان بحث دارو است چرا که از بازار فروش ۵۰۰ میلیون دلاری دارو در افغانستان تنها ۱۰ درصد در اختیار ایران است. رایزن بازرگانی ایران در افغانستان با بیان اینکه برآورد سالانه هزینه درمان در افغانستان حدود ۱.۵ میلیارد دلار است، گفت: از این رقم بالغ بر ۲۴۶ میلیون دلار بابت درمان در دیگر کشورها هزینه می‌شود که خراسان جنوبی با توجه به بیمارستان‌های مجهز می‌تواند در این بخش سرمایه‌گذاری کند.

کریمزاده بیان کرد: ارزش معادن افغانستان بین یک تا سه تریلیون دلار است اما به دلایلی چون ناامنی و عدم کنترل سراسری دولت به صورت غیر اصولی استخراج می‌شود.

راهکارهای ارتقا ارتباطات تجاری با افغانستان

وی ادامه داد: در راستای ارتقا ارتباطات تجاری در خراسان جنوبی با افغانستان می‌توان گام‌هایی چون برگزاری نمایشگاه معرفی تولیدات افغانستان در بیرجند، برنامه‌ریزی اعزام هیأت تجاری از خراسان جنوبی به افغانستان، برگزاری همایش معرفی ظرفیت‌های خراسان جنوبی در بیرجند یا کابل و برنامه‌ریزی برای دعوت از اتحادیه‌ها و اتاق‌های استان‌های مورد نظر در افغانستان برداشت.

کریمزاده گفت: ایجاد پرواز مستقیم از خراسان جنوبی به افغانستان، سفارش گشت در افغانستان و واردات از آنجا با توجه به منابع آبی و موضوع بازارچه‌های مرزی در تجارت با کشور افغانستان باید مد نظر قرار گیرد.

وی در زمینه بازارچه‌های مرزی اظهار کرد: دولت افغانستان بیان می‌دارد که بازارچه‌های مرزی برای آنان نفعی ندارد و از این منظر باید ساز و کاری طراحی کرد تا طرف افغانستانی از ورود به بازارچه‌ها احساس نفع اقتصادی کند.

رایزن بازرگانی ایران در افغانستان الزامات اقتصادی ورود به بازار افغانستان را تشریح کرد و گفت: صادرات ایران به افغانستان در سال گذشته ۲.۹ میلیارد دلار بوده است. به گزارش خبرنگار مهر، محمدرضا کریمزاده در نشست هم‌اندیشی با فعالان اقتصادی خراسان جنوبی اظهار کرد: طبق گزارش‌ها کشور افغانستان در سال ۹۷ در بخش صنایع سنگین ۴۵۰ میلیون دلار آهن آلات، ۵۲۰ میلیون دلار نفت و ۲۳۰ میلیون دلار نیز واردات آرد داشته است. رایزن بازرگانی ایران در کشور افغانستان بیان کرد: طبق آمار سال ۹۶ کشورهای واردکننده کالا به کشور افغانستان ایران (با ۲.۷ میلیارد دلار)، امارات متحده عربی، پاکستان، ایالات متحده عربی، هند، ترکیه و مالزی بوده که سهم هر کدام از این کشورها نیز مشخص است.

کریمزاده با بیان اینکه در سال گذشته چهارمین بازار صادراتی ما به کشور افغانستان بوده است، ادامه داد: سال گذشته میزان صادرات ایران به کشور افغانستان حدود ۲.۹ میلیارد دلار بوده است و این درحالی است که واردات ما رقم ناچیزی بوده است.

الزامات اقتصادی ورود به بازار افغانستان

وی با اشاره به الزامات ورود به بازار افغانستان اظهار کرد: در حوزه کالا موضوع ثبت برند، ثبت شرکت، انتخاب نماینده فروش فعال، تبلیغات مؤثر، در حوزه خدمات فنی و مهندسی بررسی مستمر مناقصات، ثبت شرکت، انتخاب شرکت فنی و مهندسی معتبر و ایجاد دفتر نظارت و نماینده مقیم از جمله این الزامات است. رایزن بازرگانی ایران در افغانستان بیان کرد: در حوزه سرمایه‌گذاری و تولید مشترک بررسی بازار بخش مورد نظر، انتخاب شرکای مورد نظر، هماهنگی با سفارت و رایزنی بازرگانی برای پیگیری‌های بعدی از جمله الزامات است.

۱۰ کشور پیشگام بازار تجارت الکترونیک در سال ۲۰۱۸

تجارت الکترونیک در دنیای امروز امروزه در صد بالایی از فعالیت‌های تجاری اعم از خرید، فروش یا تبادل محصولات، خدمات و اطلاعات، از طریق شبکه‌های کامپیوتری و اینترنت صورت می‌پذیرد. همان‌طور که می‌دانیم، بسیاری از خریداران ترجیح می‌دهند محصولات متنوع‌تری را با زحمت و صرف زمان کم‌تری خریداری نمایند. علاوه بر این، رشد و ظهور شرکت‌های جدید و افزایش رقابتی تجاری هر شرکت، تاثیر زیادی بر روی فضای رقابتی بین کسب و کارها و گسترش استفاده از فضای اینترنت برای تبلیغ و فروش محصولات گذاشته است. طبق آمارها، امروزه خریداران ۳۶ درصد از بودجه خود را به صورت آنلاین مصرف می‌کنند اما همچنان چالش اصلی در بازار تجارت الکترونیک، پیدا کردن بازار هدف صحیحی است که گسترده و قابل دسترسی باشد. پیش از این، در وبلاگ زیبال به صورت مفصل در خصوص این پدیده همه‌گیر صحبت کردیم و روند آن را طی سال‌های گذشته مورد نقد و بررسی قرار دادیم. همچنین جایگاه تجارت الکترونیک در ایران را بررسی نموده و از ابعاد گوناگون به آن پرداخته‌ایم. در این مطلب قصد داریم ۱۰ کشور پیشگام در زمینه تجارت الکترونیک را معرفی کنیم. از این بین، در چهار کشور چین، برزیل و روسیه، علی‌رغم پتانسیل بالای این کشورها چالش‌هایی افزون بر دیگر کشورها مشاهده شده است.

۱- چین

حجم کل فروش اینترنتی در چین در سال ۲۰۱۷، ۶۷۲ میلیارد دلار بوده که این رقم نسبت به سال‌های بعد از ۲۰۱۳، ۳۵ درصد (که بیش از دو برابر رشد سایر کشورهای این لیست می‌باشد) رشد داشته است. این ارقام در حالی اهمیت که خود را بیشتر نشان می‌دهند که بدانیم در همین سال، سهم تجارت الکترونیک از کل حجم خرده‌فروشی ۱۰۰۱ درصد بوده است.

بیشترین سهم از بازار تجارت الکترونیک در کشور چین در این سال، متعلق به سایت "Ali-baba" بوده و جالب است بدانید که ۳۶ درصد از جمعیت چین از این پلتفرم کارآمد استفاده می‌کنند.

با اینکه کشور چین پتانسیل بالایی برای گسترش و تبدیل شدن به تنها قدرت برتر تجارت الکترونیک را دارد؛ اما این امر چندان هم ساده به نظر نمی‌رسد. تجارت دریایی در چین قوانین گسترده‌ای دارد. این امر سبب می‌شود

تا کشتی‌ها هنگام ورود و خروج مدت زیادی در بندر متوقف شوند و محموله‌ها با تاخیر وارد گمرک و یا از آن خارج گردند.

۲- ایالات متحده آمریکا

۵/۷ درصد از کل حجم خرده‌فروشی در آمریکا متعلق به تجارت الکترونیک بوده است که معادل ۳۴۰ میلیارد دلار می‌باشد. این رقم نسبت به سال قبل ۷/۱۵ درصد رشد داشته است. با توجه به این رشد، انتظار می‌رود این رقم تا سال ۲۰۱۸ به ۱۰ درصد برسد. یکی از دلایل این رشد بالا بودن آستانه مالیاتی است که سبب کاهش احتمال پرداخت مالیات اضافی توسط مشتریان می‌شود. ۶۷ درصد از مردم آمریکا تمایل دارند تا مبادلات خود را از طریق پلتفرم اینترنتی انجام دهند. بزرگترین فعالان این عرصه در آمریکا سایت‌های "eBay"، "Amazon" و "Walmart" می‌باشند.

شکاف بزرگی که بین آمریکا و چین و سایر کشورهای دیگر لیست وجود دارد، باعث می‌شود

تا این دو کشور، به دو قدرت بزرگ در بازار تجارت الکترونیک جهانی تبدیل شوند.

۳- بریتانیا

در سال ۲۰۱۷ انگلستان و بقیه کشورهای بریتانیا ۸۲ میلیارد دلار فروش اینترنتی داشته‌اند که نشان دهنده نرخ رشد ۱۶،۵ درصدی می‌باشد. بیشترین سهم از این امر متعلق به سایت "Amazon" بوده است. ۸۱ درصد از مصرف‌کنندگان بریتانیایی از طریق اینترنت مبادلات خود را انجام می‌دهند.

با اینکه بریتانیا در جایگاه سوم این لیست قرار دارد ولی سهم تجارت الکترونیک از کل حجم خرده‌فروشی در این کشور ۱۳ درصد بوده است که نسبت به سایر کشورهای این لیست رقم قابل توجهی است. برای توضیح این مسئله می‌توان به دلایلی از جمله گسترده بودن جغرافیایی این کشور، روش‌های صحیح و سادگی تجارت دریایی در این کشور و تمایل مصرف‌کنندگان بریتانیایی، به استفاده از محصولات دیگر

کشورهای اروپایی و آمریکا اشاره کرد.

محبوبترین دسته بندی هادر بازار تجارت الکترونیک بریتانیا، صنعت مد، کالاهای ورزشی و خدمات مسافرتی می باشند.

۴- ژاپن:

حجم مبادلات تجارت الکترونیک در ژاپن در سال ۲۰۱۷، ۷۹ میلیارد دلار بوده که نسبت به سال های قبل ۱۶ درصد رشد داشته است. سهم زیادی از این رشد مربوط به فعالیت شرکت خدماتی "Rakuten" است که دایره خدماتی گسترده ای دارد. این وبسایت نه تنها در کشور ژاپن، بلکه در کشورهای دیگری از جمله آمریکا، انگلستان، کانادا و اسپانیا نیز مشتریان خاص خود را دارد. این امر سبب می گردد تا همواره فعالیت های برون مرزی و درون مرزی گسترده ای داشته باشد. "Rakuten" بزرگترین نوآور تجارت الکترونیک در جهان است. دلیل رشد بازار تجارت الکترونیک در ژاپن، گرایش ۷۰ درصد از جمعیت این کشور به مبادلات اینترنتی است.

در سال های جدید تقاضای شرکت های همچون "Etsy" و شرکت های کوچک و کسب و کارهای خانگی در ژاپن افزایش داشته است. این امر سبب شده تا ۵۰۴ درصد از کل مبادلات کشور ژاپن مربوط به تجارت الکترونیک باشد.

۵- آلمان:

با حجم مبادلات اینترنتی ۷۳ میلیارد دلار و ۲۲۰۱ درصد رشد در این زمینه سهم تجارت الکترونیک از کل مبادلات در کشور آلمان در سال ۲۰۱۷، ۸۰۴ درصد بوده است. این رقم پس از بریتانیا، بالاترین رقم در اروپا است. عمده این فعالیت متعلق به سایت "Amazon" بوده و در جایگاه دوم و سوم، "ebay" و "Otto" قرار گرفته اند. ۶/۶۷ درصد از جمعیت آلمان علاقه مند به بهره بردن از تجارت الکترونیک هستند.

محبوبترین صنعت پیشین از این عرصه در آلمان، صنعت مدام است که توسط صنایع الکترونیکی دنبال می شود.

۶- فرانسه:

حجم کل مبادلات اینترنتی در این کشور ۴۳ میلیارد دلار می باشد که نشان دهنده رشدی ۱۲۰۱ درصدی است. سهم آن از کل مبادلات فرانسه ۵۰۱ درصد می باشد. در سال ۲۰۱۷ هر فرانسوی به طور متوسط حداقل یک مبادله اینترنتی انجام داده است. فعالترین شرکت هادر این زمینه "odigeo" بزرگترین شرکت خدمات مسافرتی اروپا و "Amazon" می باشند. صنایع محبوبي که توسط ۶۶ درصد از جمعیت فرانسه، در این پلتفرم مبادله می شوند، شامل صنایع مد، محصولات فرهنگی و محصولات بهداشتی و زیبایی هستند.

۷- کره جنوبی:

در سال ۲۰۱۷ در این کشور مجموعاً ۳۷ میلیارد دلار مبادله اینترنتی وجود داشته که حاکی از رشدی ۱۳ درصدی نسبت به سال قبل است. بیشترین فعالیت در این سال برای "Couping" ثبت شده که شرکتی کره ای با فعالیتی مشابه سایت بین المللی "Amazon" است.

با توجه به سرعت بالای اینترنت (کشور کره جنوبی دارای پرسرعتترین اینترنت بی سیم جهان می باشد) و دسترسی بالا به آن در این کشور، سهم مبادلات اینترنتی در بازار تجارت الکترونیک، از کل مبادلات این کشور چیزی حدود ۸/۹ درصد است.

۸- کانادا:

۳۰ میلیارد دلار از مبادلات کانادا در سال جاری، متعلق به مبادلات اینترنتی بوده که معادل ۵۰۷ درصد از کل مبادلات می باشد و نرخ رشدی معادل ۱۱۰۴ درصد داشته است.

رشد بازار B2C در کانادا بیشتر از کشورهای دیگر بوده و مردم کانادا حتی با وجود سهم مالیاتی اضافی که مصرف کننده باید برای استفاده از کالاهای خارجی بپردازد، تمایل زیادی برای خریدهای برون مرزی دارند. بیشترین فعالیت های ثبت شده در این زمینه نیز به ترتیب متعلق به "Costco"، "Amazon" و "Walmart" می باشند.

۹- روسیه:

کل حجم بازار تجارت الکترونیک در روسیه ۲۰ میلیارد دلار و سهم آن از کل مبادلات روسیه ۲۰۲ درصد می باشد. علی رغم رشد ۱۶ درصدی که به دلیل فعالیت شرکت های نظیر "ulmart" و "citilink" ایجاد شده است، رقم کمی محسوب می شود. با توجه به اینکه ۵۹ درصد از جمعیت این کشور به اینترنت دسترسی دارند، به دلیل عدم اطمینان افراد به پرداخت های اینترنتی تجارت الکترونیک سهم بالایی در مبادلات ندارد. علاوه بر این و با در نظر گرفتن گسترده بودن مساحت این کشور، تحویل محموله ها همواره به یکی از بزرگترین چالش ها موجود در روسیه محسوب می شود.

۱۰- برزیل:

سهم مبادلات اینترنتی تنها کشور آمریکای لاتین حاضر در این لیست ۲۰۸ درصد است که معادل ۱۹ میلیارد دلار می باشد. با توجه به تغییرات مصرفی در کشور برزیل در سال های اخیر، انتظار می رود که شاهد رشد ۲۲ درصدی بازار تجارت الکترونیک در این سرزمین قهوه بانسیم باشیم.

اما آن چه تاثیر منفی بر روی بازار تجارت الکترونیک این کشور می گذارد، ضعف زیرساخت های آن است. چرا که همانند روسیه، تحویل مرسولات، مسئولان برزیلی را با چالش های جدی روبرو کرده است. این مشکل در سال جدید میلادی با ایجاد شرکت های تخصصی ارسال و تحویل محموله ها تا حدی رفع خواهد شد. در حال حاضر شرکت های محلی همچون "marcadolibre" و "B2W" تنها پیشگامان عرصه حمل و نقل در برزیل محسوب می شوند.

تولید در آمد بارونق اقامتگاه های بوم گردی

نویسنده و گرد آورنده: زهر افلاحي نسب

بازدیدکنندگان در زمینه پایداری و کمک به ارتقاء معیشت جامعه محلی.

آشنایی با شیوه سنتی زندگی در اقامتگاه های بومگردی

در اقامتگاه های بومگردی سعی بر این است تا میهمانان با شیوه زندگی سنتی در آن محل در گذشته، آشنا شوند و با استفاده از غذاهای سنتی و محصولات و امکانات محلی در محیطی طبیعی، اوقات خود را سپری کنند.

خراسان جنوبی دارای جاذبه های روستایی و کویر است که بهره گیری از این قابلیت های ارزشمند و متنوع در صنعت گردشگری به مثابه منابع اقتصادی اهمیت دارد.

صدر مجوز برای ۳۶ اقامتگاه بومگردی

برای حمایت از توسعه گردشگری روستایی و طبیعت گردی در خراسان جنوبی تاکنون ۳۶ واحد اقامتگاه بوم گردی مجوز فعالیت دریافت کرده اند.

خاطرات گذشته بر این زنده شد

آقای رضایی گردشگری است که از اقامتگاه بوم گردی کل مردطیس دیدن کرده است. او می گوید: با دیدن این اقامتگاه خاطرات گذشته برای من زنده شد.

آقای عرفانی دیگر گردشگری است که از این محل بازدید کرده و می گوید: جای باصفایی بود، شب های کویر از لطافت خاصی برخوردار است و مناظری منحصر برای عکاسی دارد.

اتاق ها گنبدی و فرشها دستباف، غذا و

سوغات هم محلی

آقای شریفی مدیر اقامتگاه بوم گردی روستای باغستان فردوس به پخت غذاهای سنتی و معرفی صنایع دستی این منطقه در این اقامتگاه اشاره می کند و می گوید: این اقامتگاه بوم گردی زمینه حضور گردشگران زیادی را در این منطقه فراهم کرده است.

آقای سیروسی مسئول اقامتگاه روستای اکبریه

ایجاد اقامتگاه های بومگردی در چند سال اخیر به منبع درآمد مناسبی برای افزایش رفاه جوامع محلی خراسان جنوبی تبدیل شده است.

به گزارش خبرگزاری صدا و سیما، در ۱۸ سال اخیر که خشکسالی بسیاری از مردم روستایی و حتی شهرنشینان این استان کویری را بیکار و خانه نشین کرده است، توجه مردم به ایده های جدید در کسب درآمد جلب شده است و یکی از این ایده ها توسعه صنعت گردشگری و جذب گردشگران داخلی و خارجی به مناطق بومی و محلی است، مکانهایی به دور از هیاهو و دود و دم شهر، با غذاها و نوشیدنی های محلی که تا مدت ها مزه اش زیر زبان انسان می ماند.

بومگردی مفهوم جدیدی در گردشگری است که نخستین جرقه ی آن به وسیله ی ایده ی همسازی دوباره با طبیعت واقعی شکل گرفت. از نظر جامعه ی بومگردی، گردشگری طبیعی، سفر به طبیعت است که حفاظت محیط طبیعی و تقویت رفاه جامعه ی محلی را به همراه دارد.

بومگردی به عنوان یکی از شاخه های صنعت گردشگری تقریباً ۲۷ درصد سفرهای بین المللی را در بر می گیرد و چنانچه به صورت مناسب مدیریت شود، می تواند به اشتغال محلی، فرصت های توسعه بومی و حفظ محیط طبیعی سبب شود.

کمک به بهبود شرایط زندگی جامعه محلی از اهداف بومگردی

اقامتگاه های بوم گردی به عنوان یکی از ارکان مهم زیرساختی اکوتوریسم و توجه بیش از پیش به نیازهای سرمایه گذاران اهمیت زیادی دارد. از آنجایی که در اکوتوریسم کمک به بهبود شرایط زندگی جامعه محلی از اهمیت ویژه ای برخوردار است و با توجه به این که صاحبان این اقامتگاه ها اغلب از جامعه محلی هستند، بنابراین حمایت و توسعه این مکان های اقامتی گامی در راه رسیدن به اهداف اکوتوریسم است و یکی از انواع گردشگری، توریسم بر پایه طبیعت یا طبیعت گردی است.

متقاضیان این نوع سفرها افرادی هستند که ترجیح می دهند سفرهایی در دل مناطق طبیعی انتخاب کنند که آنها را به طبیعت نزدیک کند و استفاده از این فرصت یعنی حفاظت از محیط زیست، آموزش

بیرجند نیز بایان اینکه این خانه تاریخی ۱۵۰ ساله است و آن را مرمت و بازسازی کرده است، می گوید: اتاق های این مکان گنبدی و فرش هایش دستباف است. غذا و سوغات محلی هم از دیگر ویژگی های این اقامتگاه است.

خانم اکبری هم گردشگری است که از تهران به بیرجند سفر کرده و در بازدید از اقامتگاه بوم گردی روستای اکبری به بیرجند می گوید: تمام زندگی گذشته را در این مکان می بینم و احساس جوانی میکنم.

آقای سلیمانی مدیر اقامتگاه ریگ آفتاب بشرویه هم می گوید: سعی ما در این اقامتگاه بر این است که با حفظ معماری، پخت غذاها، دم نوش ها و موسیقی محلی، آداب و رسوم این منطقه را به گردشگران آشنا کنیم.

بیشترین اقامتگاه های بومگردی استان در طبس

رئیس اداره میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری طبس که بیشترین اقامتگاه های بومگردی خراسان جنوبی را دارد می گوید: هم اکنون در این شهرستان ۱۸ اقامتگاه بوم گردی پروانه دار فعال است و ۱۵ مورد دیگر نیز در حال احداث و مجوز گرفتن است.

بهبهانی افزود: سالانه ۵ تا ۶ هزار نفر مسافر با میانگین دو شب در اقامتگاه های بومگردی شهرستان طبس اقامت می کنند.

وی گفت: میراث فرهنگی شهرستان طبس آماده هر نوع حمایت از سرمایه گذارانی است که می خواهند در این حوزه سرمایه گذاری کنند. وی می گوید: سرمایه گذاران اقامتگاه های بومگردی طبس از آغاز امسال بیش از ۲ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان تسهیلات از طریق سامانه کارا برای راه اندازی و توسعه این اقامتگاهها دریافت کردند.

رئیس اداره میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری طبس به حمایت بیشتر بانکها از این سرمایه گذاران اشاره می کند و می گوید: تفاهنامه ای هم با برخی از بانکهای این شهرستان منعقد کردیم و از محل آن، امسال بیش از ۲ میلیارد تومان تسهیلات از این طریق به سرمایه گذاران این حوزه کمک کردیم.

بهبهانی معتقد است که باید بانکها بیشتر از این طریق، به کمک سرمایه گذاران این حوزه بیایند.

تسهیلات گردشگری اقامتگاه ها، جوابگوی

متقاضیان نیست

مسئول نمایندگی میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری بشرویه هم که شهرستان او با ۸ اقامتگاه بوم گردی رتبه دوم را در خراسان

جنوبی دارد از کم بودن تسهیلات ویژه سرمایه گذاران این حوزه گلایه می کند و می گوید: هم اکنون متقاضیان زیادی در این شهرستان آماده راه اندازی اقامتگاه بوم گردی هستند اما تسهیلات جوابگوی این همه متقاضی نیست.

سلیمانی ادامه می دهد: چند سال پیش سازمان میراث فرهنگی تفاهنامه ای با صندوق کارآفرینی امید برای پرداخت تسهیلات کم بهره منعقد کرده بود که اعتبار خوبی به متقاضیان پرداخت شد اما از ۲ سال پیش مهلت این تفاهم نامه تمام شده است.

وی اضافه می کند: تسهیلات عشایری و روستایی که برای راه اندازی اقامتگاه های بومگردی اختصاص می یابد کم است و از طرفی طبق قانون این تسهیلات، متقاضیانی که در شهرهای بالای ۱۰ هزار نفر نیز ساکن هستند نمی توانند از این اعتبار بهره مند شوند.

مسئول نمایندگی میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری بشرویه بایان اینکه سالانه ۵ تا ۶ هزار نفر از اقامتگاه های بومگردی این شهرستان دیدن می کنند و بیش از هزار و ۵۰۰ نفر هم اقامت دارند می افزاید: اگر می خواهیم افزایش گردشگری در این حوزه داشته باشیم باید از کسانی که تمایل به سرمایه گذاری در این بخش دارند، بیشتر حمایت شود.

جوانان و افراد بومی، علاقه مند به راه اندازی اقامتگاه بومگردی

مدیر کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی، هم یکی از اقدامات مهم برای رونق گردشگری به ویژه در مناطق روستایی این استان را ایجاد اقامتگاه های بوم گردی می داند که در سال های اخیر مورد توجه ویژه قرار گرفته است.

رمضانی یادآور می شود: ایجاد اقامتگاه های بوم گردی مورد علاقه بسیاری از جوانان و افراد بومی مناطق مختلف خراسان جنوبی در سال های اخیر قرار گرفته است به گونه ای که هم اکنون ۶۰ نفر تقاضای مجوز ایجاد اقامتگاه های بوم گردی راداده اند.

وی عقیده دارد که گسترش گردشگری بی شک نقش مهمی در رونق اقتصادی جوامع محلی دارد.

سالانه ۱۰ هزار نفر در اقامتگاه های بومگردی استان اقامت می کنند

معاون گردشگری، سرمایه گذاری و تأمین منابع اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی هم بایان اینکه سالانه ۱۰ هزار نفر در اقامتگاه های بوم گردی استان اقامت می کنند می گوید: ۱۰ اقامتگاه دیگر نیز توسط بخش خصوصی و با نظارت این اداره کل در دست آماده سازی و تجهیز است.

عربی خاطر نشان می کند: در سه سال اخیر ۵ میلیارد تومان برای ساخت و راه اندازی اقامتگاه های بوم گردی در خراسان جنوبی به متقاضیان پرداخت شده است.

وجود اقامتگاه های بومی در مناطق روستایی و شهری، ارتقاء و بهبود کیفیت زندگی جامعه بومی را در پی دارد که این امر یکی از ویژگی های اصلی اکوتوریسم است و نشان دهنده آن است که باید برنامه ریزی هایی برای جلب مشارکت سرمایه گذاران بومی در مناطق طبیعی خراسان جنوبی انجام شود تا بجای سرمایه گذاری های کلان برای ساخت هتل های چند ستاره در دل مناطق طبیعی و ایجاد تعارضات فرهنگی و معضلات زیست محیطی، زیر ساخت های مناسب توسعه اکوتوریسم فراهم شود

گامی بلند برای رفع مشکلات صدور مجوزهای گردشگری سلامت

می‌کنند به گردشگران ترکیبی تبدیل می‌شوند. یعنی علاوه بر حوزه درمان و سلامت در ادامه از مکان‌های دیدنی کشور بازدید خواهد داشت.

او در ادامه با اشاره به ارائه خدمات درمانی گردشگران سلامت گفت: «آن چیزی که امروز به نسبت این امکانات از آن بهره کمی می‌بریم، ارائه خدمات سلامت حداقل به کشورهای همسایه است. ما زیرساخت‌هایی را فراتر از این نیازها داریم اما متأسفانه بهره‌برداری درستی از آنها به عمل نمی‌آید.»

نمکی دلایل بهره‌برداری نادرست از این صنعت را اینگونه قلمداد می‌کند: «این موضوع به چند دسته تقسیم می‌شود. اولین مورد این است که ما در زمینه توریسم درمانی نیازمند شناساندن این قابلیت‌ها به نیازمندان کشورهای منطقه هستیم. ما این سازوکار را خوب طراحی نکردیم. طراحی این سازوکار از طریق دولت میسر نیست. این کار قطع به یقین باید توسط بخش خصوصی و شرکت‌های تورگردان و فعالان صنعت توریسم انجام شود و در تهیه مطالب مورد نیاز و سایت‌های جذاب و واقع‌بینانه برای معرفی قابلیت‌های ما در این صنعت در دنیا پیشگام باشند. مدتی است که این نیازمندی در این صنعت حس می‌شود و برطرف کردن آن با کمک سازمان میراث فرهنگی و گردشگری میسر خواهد شد که با تخصص و تبحری که در این سازمان دیده می‌شود به ما کمک خواهند کرد تا بتوانیم قابلیت‌های این صنعت را نشان دهیم.»

وی اضافه کرد: «مورد دوم این است که متأسفانه سازوکار مناسب برای این رفت‌و برگشت را طراحی نکردیم. افراد غیرحرفه‌ای و بعضاً متأسفانه با امیال غیرصادقانه و شفاف به این عرصه ورود کردند که عواقب و عوارض بسیار زیادی نسبت به گذشته در این صنعت به واسطه این افراد به وجود آمده است. به این معنا اگر بیماران به ایران نمی‌آمدند بهتر از این بود که برای درمان به ایران بیایند و با شیوه‌ای از کلاهبرداری و شیادی مواجه شوند. و حتی به دلیل اینکه دلال‌ها

وزارت بهداشت در صدور مجوزهای گردشگری سلامت نقش جدی تری را ایفا می‌کند.

در مراسم رونمایی و امضای مشترک توافق‌نامه‌ای میان وزارت بهداشت و سازمان میراث فرهنگی و گردشگری جهت تسهیل صدور مجوزها و بهبود فرآیندهای گردشگری سلامت در وزارت بهداشت برگزار شد.

دکتر سعید نمکی وزیر بهداشت، میزبان مراسم امضای توافق‌نامه مشترک در زمینه گردشگری سلامت بین وزارت بهداشت و سازمان میراث فرهنگی گفت: توریسم فرهنگی، توریسم زیارتی و سیاحتی همیشه جذاب بوده‌اند. اما در خصوص توریسم درمانی، باید بگوییم که در گذشته مشکلات درمانی بسیاری را در خارج از کشور درمان می‌کردیم. در سال‌های قبل از انقلاب ارز قابل توجهی جهت موارد پیچیده درمانی در خارج از کشور صرف می‌شد. اما امروز من به جرات می‌توانم بگویم با توسعه زیرساخت‌های نظام سلامت و دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور هیچ مورد قابل‌علاجی در دنیا نیست که ما در کشور نتوانیم برای معالجه آن گام برداریم. خوشبختانه امروز ما پذیرای بیماران مختلف از همه جای جهان هستیم. ما بهترین بخش‌های پیوند عضو در منطقه را داریم.

مونسان رییس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری نیز گفت: گردشگری بخش‌های مختلفی دارد که یکی از بخش‌های پردرآمد آن گردشگری سلامت است که سازمان جهانی بالغ بر ۲۴۰۰ دلار برای هر گردشگر درآمد در نظر گرفته است. با توجه به مزایای فراوانی که در کشور مانند طبیعت، امورات فرهنگی متفاوت و پیشینه تاریخی کشور و... اکثر گردشگرانی که از کشورهای همسایه و دوردست به واسطه درمان به ایران سفر

مجازها، پیگیری‌ها، ارزش‌یابی‌ها، فیدبک‌هایی که باید داده شود و... لحاظ خواهد شد. من فکر می‌کنم پس از این مرحله ما قابلیت این را داریم تا خدماتی را در قالب نظام خدمت پزشکی و سلامت، فراتر از منطقه داشته باشیم. ما قابلیت‌های دیگری در این حوزه نیز داریم. امروز نظام شبکه بهداشتی درمانی مان الگویی در ۲۳ کشور شرق مدیترانه است. امروز ما برای توسعه زیرساخت‌های بهداشت و درمان، قابلیت اعزام کارشناس در همه کشورهای منطقه داریم.»

دکتر مونسان، رئیس سازمان میراث فرهنگی ادامه افزود: گردشگران سلامت، توریست‌های حائز اهمیتی هستند که باید ساماندهی می‌شدند. مشکلاتی که آقای دکتر نمکی عنوان کردند موجب شده است که این افراد سرویس خوبی در کشور دریافت نکنند و در پروسه دلالی قرار بگیرند. متأسفانه این موضوع نه تنها باعث آینده مثبتی نمی‌شد بلکه ذهنیت منفی نیز به ایجاد می‌کرد. بنابراین امروز در این مکان هستیم تا این هم‌افزایی بین دو دستگاه متولی ایجاد شود و بتوانیم حداکثر بهره‌برداری از توان داخلی کشور را داشته باشیم. ما باید گردشگر را از نقطه مبدا تحت رصد و دریافت خود با سرویس مناسب و خدمت خوب قرار دهیم و سپس آنها را به مراکز درمانی نیز معرفی کنیم. با توجه به توان بسیار بالایی که در درمان وجود دارد، باید خدمات درمانی خوبی به آنها ارائه شده و در ادامه باید طی یک فرآیند تعریف شده آنها را به سمت مراکز تفریحی و دیدنی و تاریخی و... هدایت کنیم و نهایتاً گردشگران سلامت با رضایتمندی کامل از کشور خارج شوند. همین موارد موجب افزایش ورودی گردشگران سلامت بیشتری در کشور خواهد شد.»

مونسان در ادامه با اشاره به جذب توریست توسط افراد غیرمجاز گفت: «در نقطه مبدا کسانی که کار دریافت توریست و هدایت آنها به کشور را انجام می‌دادند، سامان درستی نداشتند. بسیاری از آنها بدون مجوز فعالیت می‌کنند که در نهایت اتفاقات بدی در این حوزه رخ داده است. که بخشی از آن را آقای دکتر نمکی فرمودند. در این تفاهم‌نامه درباره این موضوع فکر شده است. به این‌گونه که بیمار از کشور هدف تا بازگشتش به همان کشور مورد حمایت قرار گیرد و همچنین

ادامه از صفحه ۲۷

مونسان: گردشگری بخش‌های مختلفی دارد که یکی از بخش‌های پر درآمد آن گردشگری سلامت است که سازمان جهانی بالغ بر ۲۴۰۰ دلار برای هر گردشگر درآمد در نظر گرفته است. با توجه به مزایای فراوانی که در کشور مانند طبیعت، امورات فرهنگی متفاوت و پیشینه تاریخی کشور و... اکثر گردشگرانی که از کشورهای همسایه و دوردست به واسطه درمان به ایران سفر می‌کنند به گردشگران ترکیبی تبدیل می‌شوند. یعنی علاوه بر حوزه درمان و سلامت در ادامه از مکان‌های دیدنی کشور بازدید خواهد داشت.

نمکی: گردشگر با قابلیت‌های واقعی ما باید آشنا شود، نه اینکه برای جذب او ویتترین آرای کنیم. این موضوع بسیار مهم است که صادقانه قابلیت‌های موجودمان را بدون روتوش و بدون زرق و برق و ویتترین آرای به گردشگر سلامت دنیا عرضه کنیم. که اگر به ایران آمد با واقعیتی غیر منطبق با آنچه که قبلاً دیده بود مواجه نشود.

هزینه اضافی را از گردشگر دریافت کرده‌اند نسبت به جامعه پزشکی ذهنیت منفی به وجود می‌آید. یعنی ما به جای اینکه خودمان را به عنوان یک مجموعه صادق، شریف و قابل اعتماد به دنیا معرفی کنیم با دلال بازی گروهی، و جاهت پزشکانمان را هم زیر سوال هم بردیم. این موضوع در نشستی که دو ارگان با یکدیگر داشتیم، بررسی شده است.»

وی در ادامه اشاره کرد: «نتیجه به این صورت است که با همکاری یکدیگر شرکت‌های تسهیل‌گر درمان دارای صلاحیت و قابلیت در این عرصه حضور پیدا کنند. ضمن اینکه این شرکت‌ها در کنار خود باید از یک پزشک متخصص نیز بهره ببرند تا موارد مطرح شده به مسیر درستی هدایت شود و وارد مسیرهای فرعی نشود. برای نمونه هزینه گردشگر سلامتی که از مسیر فرعی برای درمان وارد کشور شده بسیار فراتر از هزینه‌ای است که ما انتظار داریم. گردشگر سلامت زمانی که این هزینه را با هزینه یک پکیج درمانی در ترکیه مقایسه می‌کند می‌بیند که درمان در ترکیه برای او به صرفه‌تر است. بنابراین به راحتی ما گردشگر سلامت را از دست می‌دهیم. سومین مورد، مسائل جنبی است. به طور معمول توریست سلامت با همراه وارد کشور می‌شود. همراه به هتل نیاز دارد. خود گردشگر سلامت پس از بهبود می‌خواهد خرید کند. پس باید شخص را به بازار درستی راهنمایی کرد. اگر در بازاری خرید کند که اجناس خوب و با کیفیت و اصل به او ارائه دادند قطعاً باز هم مشتری ما خواهد بود این در حالی است که اگر غیر این باشد هم خدمت پزشکی و هم باقی موارد زیرساخت خواهد رفت. این موضوع هم یک سازوکار مخصوص به خود را می‌خواهد که ما از نقطه صفر تا نقطه صد را باید با یکدیگر مدیریت کنیم.»

نمکی: گردشگر با قابلیت‌های واقعی ما باید آشنا شود، نه اینکه برای جذب او ویتترین آرای کنیم. این موضوع بسیار مهم است که صادقانه قابلیت‌های موجودمان را بدون روتوش و بدون زرق و برق و ویتترین آرای به گردشگر سلامت دنیا عرضه کنیم. که اگر به ایران آمد با واقعیتی غیر منطبق با آنچه که قبلاً دیده بود مواجه نشود.

نمکی در ادامه گفت: «با توجه به مواردی که عنوان شد ما در نشستی که در محضر دکتر مونسان و همراهان آنها داشتیم به یک جمع‌بندی نیز رسیدیم که بر اساس آن یک تفاهم‌نامه بین دو سازمان موثر در توریسم سلامت امضا شود. در این تفاهم‌نامه سازوکارها، شیوه اعطای

اصلاح نظام بانکی در سال ۱۳۹۷ چقدر پیشرفت کرد؟

علی دیواندری / رئیس پژوهشکده پولی و بانکی

منجمد و بنگاهداری بانک‌ها بر معضل کاهش کیفیت دارایی‌های بانکی می‌افزود و از سوی دیگر کسری منابع برای اعطای تسهیلات جدید و عدم توانایی پرداخت نرخ سودهای بالا به سپرده‌های سرمایه‌گذاری روند اضافه‌برداشت بانک‌ها از بانک مرکزی و افزایش بدهی آنها را سرعت بخشیده بود.

این مسائل و مشکلات، تداوم روند قبلی بانکداری و رقابت مخرب در پرداخت سود بالاتر برای جذب منابع را غیرممکن ساخته بود. به همین دلیل از اواسط سال گذشته، با هدف کاهش ناترازی بانک‌ها و تحریک بخش حقیقی اقتصاد بازنگری‌هایی در حداکثر سود پرداختی به سپرده‌ها اعلام شد که انتظار می‌رفت در صورت انجام سایر گام‌های اصلاح ساختاری شبکه بانکی، بخشی از مشکلات و چالش‌های پیش‌گفته تا حدود زیادی مرتفع شود و در نتیجه در مواجهه با التهابات و تکانه‌های اقتصادی عملکرد قابل قبولی داشته باشد.

با وجود این، رویکرد خصمانه دولت جدید آمریکا، خروج از توافق نامه برجام و اعمال تحریم‌های یک‌جانبه، باعث اخلال در نظام ارزی و تشدید فعالیت‌های سفته‌بازی در بازار دارایی‌ها و التهابات قیمتی در این بازارها شد. بروز نوسانات و تلاطمات شدید در بهای دارایی‌ها سبب افزایش تقاضا برای پول و در نتیجه تبدیل سپرده‌های سرمایه‌گذاری به سپرده‌های جاری یا به عبارت فنی تبدیل شبه پول به پول شد. از آنجا که برخی از بانک‌ها نیز از قبل دارای مشکلات نقدینگی و محدودیت منابع بودند، تبدیل و جابه‌جایی سپرده‌ها، فشار نقدینگی را بر بانک‌ها افزایش داد و تلاش برای مدیریت نقدینگی در سطح بانک‌ها و مهار آن در سطح کلان را به یک مساله کلیدی تبدیل کرد.

به منظور ارائه تصویری روشن از آثار نوسانات ارزی بر ترازنامه شبکه بانکی و همچنین پویایی‌های نقدینگی، ارقام کلان پولی در مقاطع مختلف سال جاری به طور مختصر مرور می‌شود.

نقدینگی در ابتدای سال جاری معادل ۱۵۳۰ هزار میلیارد تومان و جزء پول از سهم ۷/۱۲ درصدی برخوردار بوده است. در شهریورماه نقدینگی به ۱۶۷۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافت و همزمان روند سهم پول نیز معکوس شد و به ۱۴/۶ درصد افزایش یافت. افزایش تقاضای سپرده جاری، ماندگاری سپرده‌ها را کاهش می‌دهد و با افزایش سیالیت سپرده‌ها، بانک‌ها را با ریسک نقدینگی مواجه و در نتیجه توسل به منابع بانک مرکزی را اجتناب‌ناپذیر می‌کند. آمارها نشان می‌دهد پایه پولی در ابتدای سال جاری ۲۱۴ هزار میلیارد تومان و بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی ۱۳۲ هزار میلیارد تومان بوده است. در انتهای شهریورماه پایه پولی به ۲۳۴ هزار میلیارد تومان و بدهی بانک‌ها نیز به ۱۵۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافت. این روند به خوبی نشان می‌دهد که در نیمه اول سال بدهی بانک‌ها سهم حدود ۹۰ درصدی در افزایش پایه پولی داشته است و به نوعی به عامل مسلط در افزایش پایه پولی تبدیل شده است.

با آغاز دور جدید ریاست کل بانک، مجموعه‌ای از اقدامات و تدابیر برای مواجهه با التهابات ارزی کلید خورد که از آن جمله در حوزه پولی می‌توان به قوانین مرتبط با نحوه استفاده از

یکی از پیش شرط‌های اساسی در اعمال موفقیت‌آمیز سیاست‌های پولی برخوردار از نظام بانکی سالم و باثبات است. در چنین محیطی، سیاستگذار پولی نیز با رعایت سایر جوانب امر، توانایی دستیابی به اهداف مدنظر کلان اقتصادی را خواهد داشت. بر این اساس، در اقتصاد ایران نیز با توجه به مشکلات و چالش‌های پیش‌انباشته نظام بانکی، اصلاح ساختاری و بهبود ثبات مالی در نظام بانکی طی سالیان اخیر مورد تأکید محافل علمی و نهادهای متولی و سیاستگذاری ذی ربط بوده است.

اصلاح نظام بانکی در سال ۱۳۹۷ چقدر پیشرفت کرد؟

یکی از پیش شرط‌های اساسی در اعمال موفقیت‌آمیز سیاست‌های پولی برخوردار از نظام بانکی سالم و باثبات است. در چنین محیطی، سیاستگذار پولی نیز با رعایت سایر جوانب امر، توانایی دستیابی به اهداف مدنظر کلان اقتصادی را خواهد داشت. بر این اساس، در اقتصاد ایران نیز با توجه به مشکلات و چالش‌های پیش‌انباشته نظام بانکی، اصلاح ساختاری و بهبود ثبات مالی در نظام بانکی طی سالیان اخیر مورد تأکید محافل علمی و نهادهای متولی و سیاستگذاری ذی ربط بوده است.

پس از اجرای ساماندهی موسسات پولی و اعتباری غیرمجاز و حصول تجارب ارزشمند در این زمینه، مباحث و سازوکارهایی برای چگونگی انجام اصلاحات ساختاری در شبکه بانکی و کاهش ناترازی بانک‌های مشکل‌دار مطرح شد. از یک‌سو، وجود حجم بالایی از مطالبات غیرجاری، املاک و دارایی‌های

گامی بلند برای رفع

مشکلات صدور...

سرویس‌های مناسبی را در طول مدت سفرش دریافت خواهد کرد.»

مونسان: در حوزه ویزا ابتدا من باید از وزارت امور خارجه تشکر کنم که همراهی بسیار خوبی را در چند سال گذشته با ما داشتند. در این مدت فرآیند صدور ویزا بسیار فرآیند خوبی و آسانی شده است. در این تفاهم‌نامه برای این فرآیند هم نیز فکر شده است. ما کاملاً وظایف دو دستگاه را مشخص کردیم به اینگونه که شرکت‌های تسهیل‌گر در حوزه بهداشتی و درمانی قرار می‌گیرند و شرکت‌های خدمات گردشگری فرآیند دریافت و ورود گردشگر تا نقطه بیمارستان را به‌عهده خواهند گرفت.

او در ادامه درباره شورای راهبری گردشگری سلامت گفت: «در این مدت شورای راهبری گردشگری سلامت هم نیز وجود داشته است که علاوه بر دو دستگاه وزارت بهداشت و سازمان میراث فرهنگی و گردشگری سایر ارگان‌های مرتبط مانند وزارت امور خارجه، سازمان نظام پزشکی و نماینده اتاق بازرگانی نیز در آن نیز حضور دارند. از این ظرفیت بیشتر از این می‌توان بهره برد تا این فرآیند به‌صورت کامل انجام شود. در این شورا یک سامانه الکترونیک مصوب شده است که در حال تهیه و تدوین است که گردشگران سلامت ورودی کشور اطلاعات کافی و درستی را که می‌خواهند را از این سامانه دریافت کنند. همچنین گردشگران می‌توانند شکایت یا پیشنهادشان را از طریق این سامانه مطرح کنند تا دستگاه‌های متولی بتوانند آنها را در نظر بگیرند و به شکایات رسیدگی کنند همچنین پیشنهادات را مدنظر قرار دهند تا از این طریق بتوانیم حداکثر کیفیت در ارائه خدمت به گردشگران سلامت داشته باشیم.»

چک‌های تضمینی و همچنین دستورالعمل پرداخت سود ماه‌شمار به سپرده‌ها و در حوزه ارزی می‌توان به مداخله موثر بانک مرکزی در بازار ارز اشاره کرد. این مجموعه اقدامات به تدریج با اثرگذاری بر بازارهای دارایی و ثبات بخشی نسبی به بازار ارز، تقاضا برای پول نقد را کاهش داد و تا حدودی نیز هزینه‌های تامین منابع بانک‌ها ناشی از پرداخت سودهای روزشمار را کاهش داد. در نتیجه با کاسته شدن از فشارهای نقدینگی، فشار افزایش اضافه‌برداشت‌ها از بانک مرکزی تا حدودی کم شده و امید است که با همراهی با سایر اقدامات تکمیلی این روند ادامه‌دار باشد. طبق آخرین آمار و اطلاعات پولی منتشرشده در آذرماه سال جاری نقدینگی به ۱۷۶۵ هزار میلیارد تومان افزایش و در مقابل سهم پول به ۱۳/۹ درصد کاهش یافته است. همچنین بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی بعد از روند افزایشی که در هفت‌ماهه نخست امسال تجربه کرد، طی دو ماه بعد کاهش یافته و در آذرماه به ۱۵۰ هزار میلیارد تومان رسیده است، در حالی که پایه پولی نیز به ۲۴۵ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. این روند نیز حاکی از کاهش میزان بدهی بانک‌ها و همچنین کاهش سهم آن هم در ترکیب و هم در رشد پایه پولی است. خوشبختانه پیش‌بینی‌ها و برآوردها نیز بیانگر تداوم آن در فصل زمستان است.

البته در حالی که معضلات و مسائل پیش‌گفته شبکه بانکی کماکان به قوت خود باقی است، روند توصیف‌شده شبکه بانکی در پاییز سال جاری به معنای عملکرد و وضعیت مطلوب شبکه بانکی در سال جاری نیست و بیشتر بر مهار فشارهای نقدینگی ناشی از التهابات ارزی تاکید دارد. از سوی دیگر بر این نکته نیز باید تاکید شود که معضلات مورد بحث به طور یکسان شامل همه بانک‌ها یا گروه‌های بانکی (دولتی، خصوصی، تجاری و تخصصی) نمی‌شود و از شدت و حدت متفاوتی بین بانک‌های مختلف برخوردار است. به عنوان مثال چالش مربوط به بدهی دولت به شبکه بانکی با چالش مربوط به مطالبات غیر جاری در دو گروه بانکی دولتی و خصوصی قابل تفکیک است. همچنین، ماهیت مشکلات مربوط به بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی و بنگاهداری بانک‌ها نیز در دو گروه بانک‌های تجاری و بانک‌های تخصصی قابل تفکیک است. هر یک از این چالش‌ها راهکار ویژه و منحصر به فردی دارد که در برنامه جامع اصلاح ساختار بانک‌ها باید به این چالش‌ها توجه شود.

در هر صورت، شبکه بانکی طی دهه گذشته با چالش‌هایی مواجه بوده است که به طور مداوم انباشت شده است. مشکلات ناشی از ناترازی ترازنامه بانک‌ها در چرخه‌های مالی گذشته با بروز یک دوره تورمی در بهای دارایی‌ها تا حدود زیادی مرتفع می‌شد و ارزش حقیقی کسری منابع آنها را کاهش می‌داد. اما بحران ارزی اخیر به خوبی نشان داد که به سبب گسترش و وابستگی متقابل ترازنامه بانک‌ها به یکدیگر، احتمال سرایت مشکلات مالی از یک بانک به بانک دیگر و پخش شدن آن در کل شبکه بانکی وجود داشته و ضروری است که برنامه اصلاح ساختار نظام بانکی در یک افق زمانی معقول اجرایی شود تا از زیان‌های ناشی از انباشت مشکلات ترازنامه‌ای بانک‌ها جلوگیری شود. بیان این مسائل از آنجا اهمیت دارد که در یابیم اگر از تجارب گذشته درس نگیریم و اصلاحات نظام بانکی را به آینده موکول کنیم، هزینه انجام اصلاحات بانکی تصاعدی در حال افزایش خواهد بود. شاید اگر برنامه اصلاح نظام بانکی طی سال‌های ۹۳ تا ۹۵ که آرامش نسبی در بازارهای مالی برقرار بود انجام می‌شد، شبکه بانکی در مواجهه با بحران ارزی سال جاری عملکرد موفق‌تری می‌داشت و در نتیجه از شدت نوسانات و التهابات نیز کاسته می‌شد.

خوشبختانه در حال حاضر هم در دولت و هم در بانک مرکزی در خصوص ضرورت پیگیری اصلاحات ساختاری در نظام بانکی اجماع نظر خوبی شکل گرفته است. بدیهی است موفقیت اصلاحات ساختاری در نظام پولی و بانکی کشور نیازمند پیش‌نیازها و الزاماتی است که مهم‌ترین آن، داشتن یک برنامه جامع عملیاتی به عنوان نقشه راه اصلاحات ساختاری است. در همین راستا و در یکی از گام‌های مهم اصلاح ساختار نظام بانکی و با هدف تمرکز بر توانمندی‌ها و ظرفیت‌های بانک‌های وابسته به نیروهای مسلح، از اسفندماه فرآیند ادغام بانک‌های انصار، قوامین، حکمت ایرانیان، مهر اقتصاد و موسسه اعتباری کوثر در بانک سپه کلید خورد. امید است این ادغام بانکی بتواند ثمرات بزرگی برای ارتقای عملکرد نظام بانکی کشور دربر داشته باشد و در ادامه راه، گام‌های تکمیلی جهت اصلاح ساختار نظام بانکی کشور به نحو نظام‌مند و موثر برداشته شود تا شاهد ارتقای سلامت و ثبات نظام بانکی کشور باشیم. منبع: تجارت‌فردا

مثلث توسعه اقتصادی طرحی از خراسان برای رونق تولید

طرحی جدید با عنوان "مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی" نامی است که ظرف سه ماه اخیر به سرتیتر اغلب خبرهای حوزه اقتصادی و حتی سیاسی در خراسان رضوی مبدل شده بر همین اساس خبرگزاری جمهوری اسلامی در مشهد میزگردی را به منظور بررسی "طرح مثلث اقتصادی" و روشننگری بیشتر پیرامون ابعاد آن با حضور مسئولان بخش دولتی و فعالان عمده بخش اقتصادی این استان برگزار کرد. معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی، رئیس کمیسیون کشاورزی و آب اتاق بازرگانی و رئیس شرکت نوین زعفران، عضو هیات مدیره خانه صنعت معدن و تجارت و رئیس انجمن تخصصی ماشین سازی خراسان رضوی، عضو هیات مدیره انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی و رئیس هیات مدیره شرکت پارت لاستیک در این میزگرد محورهای از جمله فرهنگ سازی، اهمیت زنجیره ارزشی، اعتمادسازی، حرکت دانش بنیان، تفویض اختیاران به استان و تمرکززدایی و کمک به کاهش هزینه های تولید را مهمترین محورها برای موفقیت طرح مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی برشمردند.

معظم انقلاب بر مردمی کردن اقتصاد بود، الگویی که بوروکراسی اداری و موانع توسعه را کاهش و اختیارات مدیران را افزایش می داد.

وی افزود: اجرای این الگو به عنوان مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی در سال ۱۳۹۳ در کرمان آغاز شد. در این الگو ارکان حاکمیتی در یک ضلع، در دو ضلع دیگر نمایندگان مجلس شورای اسلامی و فعالان و سرمایه گذاران بخش خصوصی قرار می گیرند، در میانه مثلث انجمنه جمعیه به عنوان ناظرین این مثلث ایفای نقش می کنند.

رسولیان ادامه داد: در راستای اجرای الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی، استان کرمان به هشت منطقه تقسیم و این مناطق به سرمایه گذاران و شرکتهای خوشنام بخش خصوصی به عنوان ۲۳ معین اقتصادی واگذار شد تا محوریت توسعه در هر منطقه را برعهده گیرند.

وی گفت: در این الگو همه ارکان حاکمیت همراهی و تعامل جدی با معین های اقتصادی دارند تا اعتمادسازی لازم در بین مردم انجام شود، در این میان تعدادی تسهیل گر برای راه اندازی صندوق های کارگشایی در روستاها آموزش می بینند.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی افزود: تسهیل گران و معین های اقتصادی با کمک ارکان حاکمیتی مجموعه فعالیت ها یا ظرفیت های اقتصادی که در روستاها وجود داد مانند صنایع دستی، پرورش دام و کشت گلخانه ای را توسعه می دهند.

وی ادامه داد: نتایج حاصل از اجرای این الگو در کرمان بسیار مطلوب بود، به عنوان مثال در سایه اجرای این الگو شاخص های امنیتی در شهرستان محرومی مانند قلعه گنج ۷۰ درصد رشد کرد و نرخ بیکاری در آن شهرستان از ۲۷٫۵ درصد به هفت درصد کاهش یافت.

رسولیان گفت: رهبر معظم انقلاب در چند مراسم از شهرستان قلعه گنج نام می برند و نحوه توسعه آن شهرستان را به عنوان یک مدل موفق از اقتصاد مقاومتی به سایر دستاورد کاران توصیه می کنند.

وی افزود: پیرو این موضوع، رئیس جمهوری پیروی از الگوی مثلث توسعه اقتصادی را به همه استانها از جمله خراسان رضوی ابلاغ می کند لذا از سه ماه قبل و از زمان حضور علیرضا رزم حسینی به عنوان استاندار جدید در خراسان رضوی اجرای الگوی مزبور آغاز می شود.

مروری بر اجرای الگوی رزم حسینی در خراسان رضوی

معاون استاندار خراسان رضوی همچنین گفت: از آنجا الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی

* مثلث توسعه اقتصادی از کرمان خورد

معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی گفت: در حوزه اقتصادی موانعی برای توسعه وجود دارد که شامل بوروکراسی اداری، اختیارات محدود مدیران، تعاملات کم رنگ تر بین متولیان بخش خصوصی و دولتی، بی اعتمادی که در بین سرمایه گذاران بخشهای اقتصادی وجود دارد، است.

علی رسولیان افزود: به همین منظور تلاش شد که در گام نخست برای رفع موانع توسعه در استان، بر بوروکراسی اداری فائق آییم و بتوانیم تعامل بیشتری را در بین ارکان حاکمیتی استان بوجود آوریم و اختیارات آنان در حوزه مسئولیتی خویش را افزایش دهیم.

وی ادامه داد: با وجود همه تلاشها نتیجه لازم حاصل نشد و حتی اختیارات مدیران استانی در حوزه های اقتصادی محدودتر و بوروکراسی اداری در برخی زمینه ها بیشتر شد و نتوانستیم در این زمینه موفق شویم.

معاون استاندار خراسان رضوی گفت: استاندار جدید استان زمانی که مسئولیت استان کرمان را برعهده داشت الگویی مبتنی بر سیاست های اقتصاد مقاومتی را در آن استان پیاده کرد که این الگو متناسب با تاکید رهبر

انتظامی، رئیس اتاق بازرگانی و باقی دستاوردکاران حضور دارند و مجموعه فعالیت های معین های اقتصادی را حمایت می کنند.

رسولیان گفت: معینهای اقتصادی دو نشست را در حضور استاندار برگزار می کنند که یک نشست مربوط پروژه های سرمایه گذاری مناطق و امضا تفاهمنامه با معینهای اقتصادی است. دومین نشست مربوط به رفع مشکلات معینهای اقتصادی در بخشهای دولتی و بخش خصوصی است.

وی افزود: در این راستا نهاد مردمی اقتصاد مقاومتی با محوریت بخش خصوصی نیز تشکیل شد که این نهاد توسعه و توانمندسازی منطقه ای، ایجاد اشتغال و ایده و آموزش را در بخشهای مختلف برعهده دارد و همه دستگاه های دولتی موظف به همکاری با این نهاد هستند.

* ضرورت تفویض اختیار

عضو هیات مدیره خانه صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی نیز در میزگرد ایرنا در مشهد گفت: دغدغه اصلی این است که باید عزم و اراده ای آهنین در مسیر اجرای الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی در دو سال پیشرو بوجود آید تا این برنامه در کل کشور نهادینه شود و به صورت قانون درآید.

محسن شرکا افزود: استاندار خراسان رضوی یک مدیر عملگرا و نخستین استانداری است که با برنامه وارد این استان شده است. باید در نظر داشته باشیم که تنها دو سال تا پایان دولت آقای روحانی باقی مانده و متأسفانه اجرای برنامه های توسعه براساس چشم انداز ۲۰ ساله در کشور به ۵۰ درصد نیز نرسیده است.

وی ادامه داد: الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی یک طرح جهانی است که بومی سازی شده است. در این الگو معین اقتصادی در نظر گرفته شده اما در مدل جهانی آن عامل توسعه تعریف شده است. این عامل توسعه پنج وظیفه اصلی دارد که شامل شناخت فرصت ها و تهدیدها در هر منطقه و در امتداد آن خلق فرصتهای جدید، خلق پول، ایجاد زنجیره ارزش، ایجاد بازارهای جدید، تولید ثروت و اشتغال بر مبنای اقتصاد مولد است.

این فعال شناخته شده اقتصادی بخش خصوصی گفت: هم اینک بزرگترین مشکل کشور بحران تصمیم گیری است. به این معنا که تصمیمات کلیدی و اساسی در کشور گرفته نمی شود و عدم اتخاذ این تصمیمات می تواند تاثیرات منفی بر سرنوشت آیندگان داشته باشد.

شرکا افزود: برای نهادینه کردن الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی در کشور باید رئیس جمهوری با توجه به قانون، اختیارات هیات وزیران را به صورت تمام و کمال به استاندار پایتخت معنوی کشور واگذار کند. در صورتی که استاندار خراسان رضوی در بخشهای اقتصادی اختیارات کامل داشته باشد بطور قطع طی پنج سال آینده این استان دیگر نیازی به بودجه ملی سالانه ندارد.

وی ادامه داد: راه توسعه این است که روستاها آباد شوند و حرکت توسعه به صورت معکوس و از روستاها آغاز شود. این موضوع به این معنا نیست که توسعه شهرها را فراموش کنیم.

رئیس انجمن تخصصی ماشین سازی خراسان رضوی گفت: یکی از دردناکترین معضلات امروز شهرهای بزرگ حاشیه نشینی است که نشانگر تضاد فرهنگی و درآمدی بین شهر و روستا می باشد. به همین منظور باید فرصت های اقتصادی و ثروت توزیع مناسبی بین شهر و روستا داشته باشد.

وی اظهار امیدواری کرد که بیش از این مسئولان دچار بحران تصمیم گیری نشوند، رئیس

در استان کرمان تدوین نشده بود، متناسب با شرایط استان خراسان رضوی این الگو از نو بازنگاری و تدوین شد و در دو هفته قبل الگوی پیشنهادی خراسان رضوی طی جلسه ای با حضور همه ارکان حاکمیتی در خراسان رضوی و فعالان بخش خصوصی ارائه شد.

وی افزود: براساس الگوی جدید مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی، خراسان رضوی به ۱۲ منطقه تقسیم و ۵۵ معین اقتصادی برای آنها تعیین شد که تاکنون بسیاری از معین های اقتصادی در مناطق خود وارد مرحله عملیاتی شدند.

رسولیان ادامه داد: تاکنون ۹۰ نفر به عنوان تسهیل گر آموزش های لازم را فراگرفتند تا نسبت به راه اندازی صندوق های کارگشایی در روستاهای خراسان رضوی اقدام کنند، ضمن اینکه تاکنون برای ۵۳ معین اقتصادی ۶۰۹ پروژه اقتصادی یا سرمایه گذاری ۲۷۰ هزار میلیارد ریال و ۷۰۰ میلیون یورو در مناطق تعریف شده است.

وی گفت: برای معین های اقتصادی در مناطق مسئولیت ها و وظایفی تعریف شده است که از جمله آنها مطالعه و شناسایی ظرفیت های هر منطقه، آموزش نیروهای انسانی که قصد فعالیت اقتصادی در هر منطقه دارند، اعتمادسازی بین مردم، شناسایی ذی نفعان کلیدی در هر منطقه است.

معاون استاندار خراسان رضوی افزود: در الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی در خراسان رضوی به منظور افزایش تعامل بین دست اندرکاران و استفاده بهتر از اختیارات محدود خود در استان، شورای فرماندهی اقتصاد مقاومتی با ستاد تدبیر استان با ریاست استاندار خراسان رضوی ایجاد و همه ارکان اصلی حاکمیتی در آن قرار داده شدند.

وی ادامه داد: در این شورا رئیس کل دادگستری، دادستان، مدیر کل اطلاعات، مدیر کل بازرسی، فرمانده سپاه فرمانده

جمهوری به صورت پایلوت اختیارات کامل را به استاندار خراسان رضوی برای اجرای الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی بدهد تا در نهایت در مدت ۵ تا ۶ سال آینده این استان از نظر درآمدی خود کفا شود.

* توسعه از روستا آغاز می شود

رئیس کمیسیون کشاورزی و آب اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی خراسان رضوی نیز در میزگرد ایرنا در مشهد گفت: از استاندار انقلابی خراسان رضوی و مسئولان انتظار داریم از فرصت بوجود آمده برای اجرای این الگو در خراسان رضوی استفاده کرده و آن را به کل کشور تسری دهند.

علی شریعتی مقدم افزود: یک مشکل جدی مرتبط با الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی، جدید بودن آن است. ۵۵ معین اقتصادی در مناطق مختلف درگیر پروژه هایی هستند که نسبت به آن احساس مسئولیت جدی دارند.

وی ادامه داد: معین های اقتصادی از شرکت های بخش خصوصی و سرمایه گذاران خوشنام خراسان رضوی انتخاب شده اند و بطور معمول از کسانی هستند که در مناطق تحت مسئولیت خود در این الگو ریشه دار و بعضا بومی منطقه محسوب می شوند.

این فعال اقتصادی بخش خصوصی که خود معین اقتصادی یکی از مناطق الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی در خراسان رضوی است گفت: معین های اقتصادی در حالی مسئولیت توسعه مناطق را در الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی برعهده گرفته اند که شرایط اقتصادی فعلی کشور پیچیده و نامطلوب است. با این حال عهده داری توسعه یک منطقه توسط این معین ها کار بسیار دشوار و مسئولیت سختی است.

وی افزود: الگوهای متعددی برای توسعه روستایی در کشورهایی مانند مصر، بنگلادش، هند، کره جنوبی و ژاپن اجرا شده که همه آنها مبتنی بر تعیین معین های اقتصادی و استفاده از ظرفیت های مردمی بوده است تا آن بخش اقتصادی یا کشاورزی بر اساس نیاز جامعه روستایی رشد کند.

شریعتی مقدم ادامه داد: بخش عمده ای از اقتصاد خراسان رضوی مبتنی بر صنایع روستایی و محصولات کشاورزی است لذا اگر در الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی اولویت بر توسعه روستایی گذاشته شود، باید در کنار آن توسعه ارزشهای روستایی مانند صداقت، درستکاری، تولیدات سالم و سلامت محور نیز مدنظر قرار گیرد.

وی گفت: حضور معین های اقتصادی در روستاها و مناطق کمتر توسعه یافته، خود به تنهایی یک ارزش به شمار می رود و باید آن را پاسداشت، بهره گیری معین های اقتصادی از ظرفیت های اقتصادی در روستاها می تواند مزیت های استان را به شکل برنامه ریزی شده با کمک مسئولان استانی توسعه دهد.

رئیس شرکت نوین زعفران بر لزوم افزایش بازده تولید در برخی بخشهای اقتصادی تاکید و بیان کرد: به عنوان مثال متوسط تولید زعفران در کشور یک پنجم ظرفیت تولید این محصول است به این معنا که متوسط تولید زعفران در کشور در هر هکتار ۳,۴ کیلوگرم است اما زعفران کاران نمونه کشور در هر هکتار بیش از ۲۰ کیلو تولید دارند.

وی افزود: در صورتی که برای محصولات کشاورزی مزیت دار کشور گواهی معتبر ارگانیک گرفته شود و بازده تولید و کیفیت محصول افزایش یابد حداقل ۴۰ درصد در هر محصول ارزش افزوده ایجاد شده و دیگر مشکلی به نام نبود بازار وجود نخواهد داشت.

* لزوم هویت سازی برای محصولات کشاورزی

رئیس کمیسیون کشاورزی و آب اتاق بازرگانی خراسان رضوی در ادامه میزگرد ایرنا در مشهد گفت: معین های اقتصادی در الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی باید تلاش کنند تولیدات کشاورزی در مناطق مختلف هویت پیدا کند، در حوزه زنجیره ارزش محصولات کشاورزی، لیبلینگ و واقعیت های غذایی آنها و همچنین کد بهداشتی محصولات فعالیت بیشتری انجام شود.

وی افزود: باید بتوان زنجیره های ارزش محصولات کشاورزی را با کمک دانشگاه ها تشکیل داد، در این راستا باید دانش محور پیش رفت و برای توسعه محصولات کشاورزی هر منطقه از

دانشگاه ها در سطح ملی و استانی بهره گرفت تا ارزش غذایی محصولات را افزایش داد.

شریعتی مقدم بسیاری از محصولات کشاورزی خراسان رضوی را دارای قابلیت صادرات ذکر و بیان کرد: هم اینک در ایتالیا هر کارگاه کوچک محلی ۱۰ یا ۱۵ نفره، حداقل از ۷۰ سال قبل تاکنون به صادرات محصولات خود فکر کرده لذا لازم است که دانش صادراتی تولیدکنندگان افزایش یابد.

وی ادامه داد: خوشبختانه دانش عمومی نسبت به مفاهیم اقتصادی در کشور روز به روز رشد بیشتری پیدا می کند، هم اینک بورس به عنوان یک بازار سرمایه که شفاف و فعالیت در آن دارای توجیه اقتصادی است، در بین فعالان اقتصادی جای خود را پیدا کرده است و باید این بازار توسعه بیشتری پیدا کند.

* افراد موفق بومی هر منطقه عامل توسعه هستند

عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی خراسان رضوی در ادامه میزگرد ایرنا در مشهد گفت: مورد دیگری که باید در الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی مدنظر قرار گیرد، بهره گیری از افراد موفق و صاحب نام در مناطق ۱۲ گانه است، به این معنا که حتما افراد بومی موفق در هر منطقه که یا پست های مدیریتی در کشور دارند و یا افرادی نخبه در دانشگاه ها و حوزه اقتصادی هستند، می توانند به توسعه برنامه های این الگو در هر منطقه کمک کنند. شریعتی مقدم افزود: معین های اقتصادی باید توسعه مفهوم کارآفرینی و تولید صادرات محور را در هر منطقه از گروه های دانش آموزی و دانشجویی آغاز کنند و در آموزشهای خود نوجوانان و دانشجویان را نسبت به اینکه در آینده به جای دکتر یا مهندس شدن، یک کارآفرین موفق بشوند، سوق دهند.

وی بیان کرد: راه اندازی استارت آپ های محلی و بهره گیری از ایده های نوجوانان و جوانان می تواند به تغییر تفکر عمومی نسبت به شغل آینده کمک کند و ارزش کارآفرینی را در سطح جامعه ارتقا دهد.

این فعال اقتصادی با اشاره به ظرفیت های گردشگری خراسان رضوی گفت: در مناطق روستایی استان بعضا مناظر و جاذبه های طبیعی وجود دارد که نمونه آنها را می توان در اروپا و نقاط خوش آب و هوا آن قاره یافت. وی پیشنهاد داد، در کنار بهره گیری از مزیت های اقتصادی مناطق ۱۲ گانه در الگوی

مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی، ظرفیت های گردشگری هر منطقه معرفی شود تا بتوان گردشگر بیشتری به استان جذب و مدت ماندگاری آنان را افزایش داد.

* مدل رزم حسینی نیاز مبرم کشور در شرایط کنونی

عضو هیات مدیره انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی در ادامه گفت: الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی، مدل رزم حسینی است که با دیدگاه و ایده وی شکل گرفته و در استان کرمان و خراسان رضوی به اجرا درآمده و مورد وثوق رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز قرار گرفته است.

عبدالله یزدان بخش افزود: مدل رزم حسینی در شرایط کنونی کشور که رونق تولید اهمیت دارد، یک مدل مناسب برای حوزه اقتصادی به شمار می رود اما در تکمیل این الگو باید شیوه های جدید دیگری را نیز به آن افزود. وی ادامه داد: مدل رزم حسینی از تمرکز صنایع در مرکز استان و حرکت مردم از روستاها به سمت شهرها جلوگیری می کند و شاید این مهمترین وجه الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی باشد.

این فعالی اقتصادی گفت: هم اینک دستورالعمل ها، رویه ها و موانع قانونی فعالان اقتصادی را دچار مشکل کرده است لذا در اجرای الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی در وهله نخست باید اندیشید که شرایط قانونی و رویه های معمول به نحوی تسهیل شود که انگیزه برای فعالیت معین های اقتصادی در مناطق ایجاد کند، اعتماد بین مردم و دولت بوجود آورد و در نهایت سرمایه گذاری توسعه یابد.

وی افزود: در صورتی که در گام نخست رویه های معمول و قوانین و مقررات برای سرمایه گذاران قدیمی در مرکز استان تسهیل و مشکلات آنان برطرف شود، به طور قطع فعالیت در قالب الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی برای معین های اقتصادی در شهرستان ها معنای بیشتری پیدا می کند و معین ها عملکرد بهتری دارند.

یزدان بخش ادامه داد: مدیران خراسان رضوی باید تفویض اختیار بیشتری از مرکز دریافت کنند به نحوی که دیگر نیازی به مراجعه مکرر سرمایه گذار به پایتخت برای رسیدگی به امور خود نباشد، استاندار نماینده تام الاختیار دولت در خراسان رضوی است و

می تواند با همکاری بخش خصوصی و سایر مدیران بخش اعظمی از مشکلات اقتصادی را حل کند.

وی گفت: اینکه ۹۵ درصد از سرمایه گذاری حوزه صنعت خراسان رضوی مربوط به بخش خصوصی است، ظرفیتی قابل توجه برای توسعه اشتغال و رونق تولید به شمار می رود لذا باید در مواجهه با معین های اقتصادی استان در سال جاری تدبیر ویژه ای صورت گیرد.

رئیس هیات مدیره شرکت پارت لاستیک افزود: در مثلث توسعه اقتصادی و فرهنگی باید سهم بخش خصوصی (معین های اقتصادی) مانند سایر بخشها باشد، ضمن اینکه مسئولان ناظر در میانه مثلث باید در تسهیل شرایط، رفع موانع تولید و بوروکراسی اداری تلاش بیشتری نمایند.

* اقتصاد گردشگری موفقتر از توسعه صنعتی

یزدان بخش ادامه داد: در اجرای الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی در خراسان رضوی حتما لازم نیست صاحبان صنایع در مناطق دوازده گانه نسبت به پروژه های سرمایه گذاری اقدام کنند بلکه می توان با بهره گیری از ظرفیت های گردشگری هر منطقه فعالان اقتصادی را در این حوزه نیز بکار گرفت.

وی گفت: اجرای یک پروژه صنعتی در منطقه روستایی نیاز به زمان و سرمایه بیشتری دارد در حالی که تنها با ساخت یک راه یا تفرجگاه در یک منطقه روستایی می توان اقتصاد گردشگری را فعال و ارزش افزوده ایجاد کرد.

عضو هیات مدیره انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی افزود: مدل رزم حسینی الگویی است که می تواند کل استان و حتی کشور را متحول کند و از تمرکزگرایی در حوزه اقتصاد نجات دهد، در صورتی که بوروکراسی اداری رفع شود، اجرای این الگو سرعت بیشتری می گیرد.

وی ادامه داد: در این برهه از زمان که دیگر نمی توان فروش نفت را به عنوان یک درآمد قابل اتکا برای دولت به شمار آورد، رونق تولید در بخش صنعت و کشاورزی مورد توجه قرار گرفته است و مدیران بیش از گذشته به اهمیت تولید و اشتغال پی برده اند.

یزدان بخش گفت: در این شرایط الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی مورد توجه بیشتری قرار می گیرد لذا لازم است هر چه سریعتر این الگو در استان اجرا شود و نتایج مثبت حاصل از آن بدست آید.

وی بر لزوم راه انداختن راه اندازی تورهای صنعتی برای گردشگران، توجه به موضوع آب و استفاده بهینه از آن در بخش کشاورزی، افزایش سقف تسهیلات بانکی برای تولیدکنندگان، اتخاذ تدابیر لازم برای کاهش قیمت تمام شده تولید را برای اجرای موفقیت آمیز الگوی مثلث توسعه اقتصادی فرهنگی در خراسان رضوی تاکید کرد.

چهار تکنیک موفق در کسب و کار آنلاین

باید نسبت به اقدامات رقبای تان آگاه و هوشیار باشید. برای پیشرفت کارتان حتما از پیشنهادات و استراتژیک‌هایی که به کار می‌گیرند مطلع باشید.

دنای امروز بسیار سریع است. حتی یک تاخیر خیلی کوچک در پاسخ دادن به مشتری می‌تواند به ایده‌ی شما ضربه‌ی سختی بزند. پس کارهای تان را به تاخیر نیندازید.

در کسب و کارهای آنلاین بیش از کسب و کارهای حضوری باید به مشتری بها داد و بیشتر از تشکرهای آنها به شکایات شان گوش داد.

در مورد بازاری که می‌خواهید وارد شوید تحقیق کنید. این تحقیق می‌تواند نشان دهنده‌ی موفقیت شما در آینده باشد. اگر با دید باز و درستی وارد کار شوید می‌توانید به آرزوهای تان برسید.

بزرگترین تولیدکنندگان اسلحه در جهان

سهم هر کشور از تولید کل سلاح‌های جهان

- ۱ آمریکا
- ۲ روسیه
- ۳ فرانسه
- ۴ آلمان
- ۵ چین
- ۶ انگلستان
- ۷ اسپانیا
- ۸ رژیم صهیونیستی
- ۹ ایتالیا
- ۱۰ هند
- سایر کشورها

منبع داده‌ها: مؤسسه بین‌المللی پژوهش‌های سلاح استکهلم
ISNA / Design: Pedram Aghaei

NilooFar NilooFar

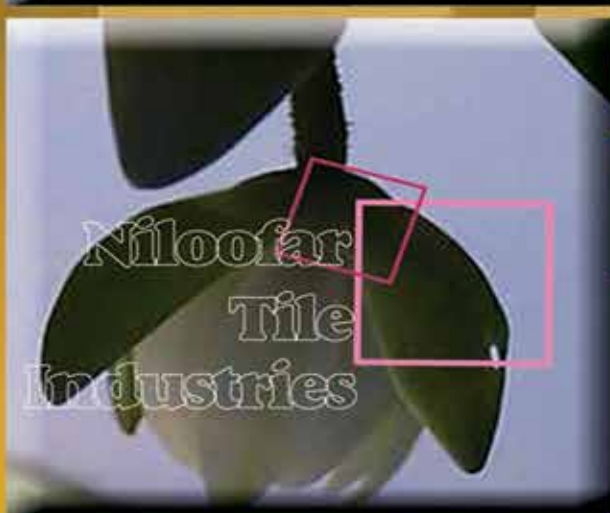

NilooFar Tile Industries
صنایع کاشی نیلوفر

نیلوفر

صنایع کاشی

لعل نیلوفر زحاک آمد

کارخانه: بیرجند - شهرک صنعتی

تلفن: ۵-۳۲۲۵۵۴۰۱-۰۵۶ (نمبر ۳۲۲۵۵۴۰۶)

دفتر مرکزی: مشهد - بلوار فردوسی - ساختمان اسکان - طبقه اول

تلفن: ۳۷۶۲۳۳۳۶-۰۵۱ (نمبر ۳۷۶۸۲۰۷۰)

NilooFar
Tile
Industries

a quality product of The Coca-Cola Company

DASANI

Trademark Regd.

آب آشامیدنی حاوی مواد معدنی
برای طعمی تازه و گوارا
تمت لیسانس کمپانی کوکا کولا

